

ይህ የጥናት መምሪያ
የሚያተኩረው በቤተ ክርስቲያን
አገልግሎት ላይ በተሰማሩ
ሰዎች ላይ ሲሆን የጥናት
መምሪያውን በብዙ የተለያዩ
መንገዶች መጠቀም ይቻላል።
በግል የእግዚአብሔርን ቃል
ለማጥናትም ሆነ በአዋቂዎች
የሰንበት ትምህርት ቤት ወይም
በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት
ቤት መጠቀም ይቻላል።

ይሁንና መምሪያው የተዘጋጀው
በትምህርተ-መለኮት ማስፋፊያ
(ት.መ.ማ) መልክ ነው።
በመሆኑም ይህ መጽሐፍ
መምህርን ተከቶ ስለ መጽሐፍ
ቅዱስ ትምህርተ-መለኮት
ወይም አገልግሎት ለተማሪው
ጠቃሚ ትምህርቶችን
ያስተላልፋል። ተማሪው በዚህ
የጥናት መጽሐፍ እየተመራ
ጥያቄዎችን በመመለስና
የተማሪውን ከሕይወቱ ጋር
በማዛመድ በቀን አንድ ሰዓት
ያህል ጊዜ ያላልፋል።

ከሁሉም የላቀ ትርፍ
የሚገኘው ደግሞ ተማሪዎቹ
በላምንት አንድ ቀን
ተሰበሰበው የተማሩትን
ሲክልሱና የእግዚአብሔር ቃል
እንዴት ካሉበት ሁኔታ ጋር
እንደሚዛመድ ሲወያዩ ነው።

የትንቢተ ዳንኤል

የጥናት መምሪያና ማብራሪያ
በትምህርተ መለኮት ማስፋፊያ (ት.መ.ማ)
መልክ የተዘጋጀ

ጽሑፍ:- በቲም ፌሎስ

የመጀመሪያ እትም 1985 ዓ.ም (5000 ቅጂዎች)

2ኛው እትም 1997 ዓ.ም

መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት ያደረጉ መጻሕፍት

የኤስ. ኣይ. ኤም ሥነ ጽሑፍ ክፍል

የፓ.ሣ.ቁጥር 127፣ አዲስ አበባ

ስልክ - 493252/ 512973

ኢ-ሜይል: SIMmedia@telecom.net.et

መግቢያ	1
ትምህርት 1 ዳንኤል የነበረበት ዘመን ታሪክ	3
ትምህርት 2 የዳንኤል ትንቢት መሠረት	14
ትምህርት 3 ዳንኤልን መመርመር.....	26
ትምህርት 4 ዳንኤል 1	33
ትምህርት 5 ዳንኤል 2:1-23.....	45
ትምህርት 6 ዳንኤል 2:24-29.....	56
ትምህርት 7 ዳንኤል 3	70
ትምህርት 8 ዳንኤል 4	80
ትምህርት 9 ዳንኤል 5	92
ትምህርት 10 ዳንኤል 6	104
ትምህርት 11 ዳንኤል 7:1-14.....	114
ትምህርት 12 ዳንኤል 7:15-28.....	127
ትምህርት 13 ዳንኤል 8	137
ትምህርት 14 ዳንኤል 9:1-19.....	149
ትምህርት 15 ዳንኤል 9:20-27.....	164
ትምህርት 16 ዳንኤል 10:1-11:1	179
ትምህርት 17 ዳንኤል 11:2-35.....	191
ትምህርት 18 ዳንኤል 11:36-45.....	204
ትምህርት 19 ዳንኤል 12	211
ትምህርት 20 ክለሳ	220
ካርታዎች.....	234
የጽሑፍ የቤት ሥራ.....	240

በጥናት መምሪያና ማብራሪያ (በትምህርተ መለኮት ማስፋፊያ- ት.መ.ማ መልክ) የተዘጋጁ መጻሕፍት፤

1. የብሉይ ኪዳን አሰሳ፤ 1ኛ መጽሐፍ
2. የብሉይ ኪዳን አሰሳ፤ 2ኛ መጽሐፍ
3. ኦሪት ዘፍጥረት
4. ኦሪት ዘሌዋውያን እና ዕብራውያን
5. ትንቢተ ኢሳይያስ
6. ትንቢተ ዳንኤል
7. የአዲስ ኪዳን አሰሳ፤ 1ኛ መጽሐፍ
8. የአዲስ ኪዳን አሰሳ፤ 2ኛ መጽሐፍ
9. የዮሐንስ ወንጌል
10. የሐዋርያት ሥራ
11. የሮሜ መልእክት
12. 1ኛና 2ኛ ቆሮንቶስ
13. የገላትያና ያዕቆብ መልእክቶች
14. የዮሐንስ ራእይ
15. መንፈስ ቅዱስ
16. የመጽሐፍ ቅዱሳዊ ክርስትና የጥናት መምሪያ
17. ክርስቲያናዊ ትምህርት በኢትዮጵያ

ዳንኤል

መገቢያ

የመጀመሪያ ቀን

በዚህ ት.መ.ማ. ከብሉይ ኪዳን መጻሕፍት እንደ የሆነውን የዳንኤልን መጽሐፍ እናጠናለን። ዳንኤል በጣም ጠቃሚ የሆነ የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ ነው። በመጽሐፉ የተጠቀሱት ታሪኮች ተቃውሞና ቸገር ቢጸርስባቸውም በየትኛውም ሥፍራ ያሉ ክርስቲያኖች በእምነት ጸንተው መቆም እንዳለባቸው ያስተምረል። በተለያዩ ቸገር ውስጥ ብናልፍም እንዲያስብረው ከእኛ ጋር ነው፤ ዓላማውንም በሕይወታችን ይፈጽማል። በጣም አስጸናቂ ትንቢቶች ያሉበት መጽሐፍ ነው፤ እንዲያው ተፈጽመዋል፤ ሌሎች ጸገም ወዳፈት ይፈጸማሉ። ስለዚህ የዳንኤል መጽሐፍ፡- «የትንቢት ቁልፍ» በመባል ይጠራል። በመጽሐፉ ውስጥ እንዲያስብረው ከዳንኤል ጊዜ እንሥቱ እየሱስ ክርስቶስ መላውን ዓለም ለመገዛት እንደገና እስከሚመጣበት ጊዜ ድረስ ያለውን ሁኔታ ገልጻል። በጠቅላላው መጽሐፉ ውስጥ የሚታየው ዋነኛው ሐሳብ፡- እንዲያስብረው ከሁሉ በላይ ነው የሚል ነው። እርሱ የሐዘቡ የበላይ የሆኑትን ተቆጣጣሪና ተንከባካቢ ነው። የመንገዱን ተንከባካቢ የበላይ ተቆጣጣሪ እርሱ ነው።

ይህን መጽሐፍ ስታጠና በመመሪያው መጽሐፍ ላይ ያለውን በጥንቃቄ እንብብ። በጥንቃቄና ረጋ ብለህ ጥያቄዎቹን መልስ። የእንዲያስብረውን ቃል በገላቸው እንዴት አጽርገን ማጥናት እንዳለብን ማወቁ በጣም አስፈላጊ ነው። ይህንንም ማወቁ የምንቸለው የእንዲያስብረው ቃል የሚያስተምረንን በጣሜንና ጥያቄዎችን በመጠየቅ ነው። ወደ ኮሚንታሪው ከመሄድህ በፊት ጥያቄዎቹን መመለስህንና በተሰጠህ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ላይም ጊዜህን ወስደህ ማሰብ አተዘንጋ። ይህ ሲሆን ኮሚንታሪው ያልጠቀሳቸውን እንዲያስብረው ሐሳቦች ልታይ ትችላለህ። ኮሚንታሪ፡- በእንዲያስብረው ቃል ውስጥ ላለው አሳብ ትርጉም ነው ተብሎ የተሰጠ የአንድ ሰው ብቻ ትርጉም መሆኑን አትርሳ። በመልሶቹ ላይ አሰላስል፤ እንዲሁም የምታጠናቸውንም ትምህርቶች በሕይወትህ ውስጥ ውስጥ ለማዋሐድ ሞክር። የእንዲያስብረው ቃል የምናጠናው ብቻ ሳይሆን ትምህርቱም ነው። ሮሜ 15:4፡- «በመጽናትና መጻሕፍት በሚሰጡት መጽናት ተስፋ ይሆንልን ዘንድ አስቀድሞ የተጻፈው ሁሉ ለትምህርታችን ተጽዕኖልና» ይላል።

ይህ መጽሐፍ እንደ ጥናት መመሪያ ብቻ ሳይሆን እንደ ኮሚንታሪም እንዲያገለግል ነው የተዘጋጀው። መጽሐፈ ዳንኤልን በገልህ ስታጠና ወይም ስታስተምር ይህን መጽሐፍ እንደ ማብራሪያ ልትጠቀምበት ትችላለህ።

መልሶችን በጽብተር ላይ ጻፋቸው። የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ከሌላህ ለጥናትህ እንዲረዳህ ለማግኘት ሞክር። ከዚህ ኮርስ በተጨማሪ ስለ ትንቢት ዳንኤል የሚያብረረ ሌላ መጽሐፍ የምታጠና ከሆነ በጣም ይረዳሃል።

ተማሪውን በጥናት እንዲረዱት ትምህርቶች በአምስት ቀናት ተከፍለዋል። እያንዳንዱን ትምህርት በአንድ ጊዜ ለመጨረስ ሞክር። በአተረጓጎም ረገድ ሲታይ በሁሉም አመለካከት ትግር የማይረጥር አንድም የለም። ፀሐፊውም የሺህ ዓመቱን የንግሥና ጊዜ እንዳተፋፈው አድርጎ ነው የወሰደው። ይህም ነገር በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከሁሉም ጉልድ ሆኖ የተፋፈ ነገር እንደሆነ ነው የሚያምነው። ስለዚህም እኔ ለዳንኤል መጽሐፍ የምሰጠው አተረጓጎም ይህን ሦስተኛውን አመለካከት የሚያንፀባርቅ ይሆናል። በምታጠኑበትም ጊዜ የእኔ አንድ የአተረጓጎም ዘዴ እንደሆነ አስተውሉ። ሌሎች ኮሚኒታሪዎች /ማብረሪያዎች/ ወይም ሰዎች የዳንኤልን የትንቢት መጽሐፍ በተለየ መልኩ ማጠናን ይረዱ ይሆናል።

የዋሐንስ ረዕይ ትንቢቶች ከዳንኤል ትምህርቶች ጋር ተመሳሳይነት ስላላቸው ዳንኤልና ረዕይን ማነፃፀሩ በጣም ይጠቅማል።

1. የብዙዎቹ ትምህርቶች የመጀመሪያ ቀን ጥናት በዛምንቱ ውስጥ ሊሰጡ ካሉት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች አጭር ጥዋናን ያዘለ ነው። ይህ የእግዚአብሔር ቃል በህይወታችን እንዴት መተርጎም እንዳለበት የሚያሳይ ምሳሌ ነው። ብዙ ጊዜ ከዛ ትምህርት ልንማረው የምንችለውን ዋናውን ነገር ያጠቃልላል።

2. አንዳንዶቹ ትምህርቶች በሦስት ቀን ሌሎቹም በአራት ቀን ሊያልቁ ይችላሉ። ከዛምንቱ ስብዛባ በፊት ሁሉንም ትምህርት ለመጨረስ የሚያስችል በቂ ጊዜ እንዳለህ አረጋግጥ።

3. በትምህርቱ ውስጥ ማመሳከሪያ ጥቅሦች አሉ። ተመልከት የሚሉትን ጥቅሦች እንድትመለከት ይሁን። ተመልከት የማይሉትን ጥቅሦች ግን በቂ ጊዜ ሲኖርህ ልታጠናቸው ትችላለህ ወይም ጸግሞ ለበኋላ ልታቆያቸው ትችላለህ።

ቀጥሎ ያሉት ጥቂት ነጥቦች የመጽሐፉ ዓላማዎች ናቸው፡-

1. ይህን መጽሐፍ ከጨረሰ በኋላ ተማሪው ከጠቅላላው ከዳንኤል መጽሐፍ ትምህርቶች ጋር ይተዋወቃል።
2. በትንቢቱ እንዳተገለጸው ተማሪው በትውልደቱ መካከል ያለውን አጠቃላይ የእግዚአብሔርን ዕቅድ ይረዳል። የዳንኤልም ትንቢት ከእግዚአብሔር ዕቅድ ጋር እንዴት እንዳተሰማላለች ሊያይ ይችላል።
3. በቅግር ጊዜ ተማሪው አንድ ክርስቲያን እንዴት መኖር እንዳይችል ሊረዳ

ይቻላል።

4. ተማሪው እግዚአብሔር ከሁሉም ነገር በላይ መሆኑን ይረዳል፤ ማለት፡- በሐይወቱ ውስጥ በቅግርም ጊዜ፥ በዓለም መሪዎችና ሐይወት እንዲሁም በመላው ዓለም መንግሥታትም ላይ ሁሉ የበላይ ነው።

አንድ ሰው ረጅም መንገድ ከመሄዱ በፊት ስለጉዞው እንዳንድ ነገሮችን ይረዳል። ብዙ መረጃ ሲያገኝ ጉዞውን ያለምንም እደጋ ወይም ትግር ያከናውናል። የእግዚአብሔር ቃልም እንዲሁ ነው። የእግዚአብሔርን ቃል ለማጥናት ጉዞ ከማድረጋችን በፊት ጉዞው ምን ዓይነት እንደሚሆን ማረጋገጥ አለብን። ስለ ዳንኤልና ስለነበረበት ዘመን ብዙ ባወቅን ቁጥር አተረጓጎማችንም እንዲሁ በይበልጥ ትክክለኛ ይሆናል።

የመጀመሪያዎቹ ሦስት ትምህርቶች ስለ ዳንኤል መጽሐፍ መገቢያ ሐሳብ ይሰጡሃል። በትምህርት አንድ ዳንኤል በነበረበት ዘመን ስለነበረው የዓለም ሁኔታና ታሪክ እንመለከታለን። በትምህርት ሁለት በመጠኑም ቢሆን አጠቃላይ የመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢቶችን እናጠናለን። ትንቢቶችን እንዴት እንደምንረዳ የተለያየ ሐሳብ ቀርቦአል፤ እነዚህንም አመለካከቶች እናያለን። በትምህርት ሦስት ጸግሞ እያንዳንዱን ምዕረፍ ለማጥናት ከመጀመሪያችን በፊት ስለ ዳንኤል መጽሐፍ ሰፊ ባለ ሁኔታ እናጠናለን። ይህም ዳንኤልን ለማጥናት ጠንካራ መሠረት ይሆናል። ዳንኤል ለመረዳት የሚያስቸግር መጽሐፍ ነው። ስለዚህም እነዚህን ሦስት ምዕረሮች በጸንብ ማወቁ ይጠቅምሃል።

ትምህርት አንድ

ዳንኤል የነበረበት ዘመን ታሪክ

ስለምንኖርበት ዓለም ለማጥናት ስንፈልግ ስለ ዓለም መንግሥታት በተለይም ከሀገራችን ጋር ስለሚቀረረበት መንግሥታት እናጠናለን። ስለዚህም በትምህርት ቤታችን ስለ ኢትዮጵያ ብቻ ሳይሆን ስለ ሩስያ፥ እሜሪካ፥ ካናዳ፥ ማሊደን፥ ወዘተ እናጠናለን። የኢትዮጵያ ታሪክ ከሌሎች አገሮች ታሪክ ጋር የተያያዘ ነው። የዳንኤል መጽሐፍም እንዲሁ ነው። የመጽሐፉን ትምህርት ከመረዳታችን በፊት በዳንኤል ዘመን ስለነበሩት ኃያላን መንግሥታት መረዳት አለብን። በመጀመሪያ የእግዚአብሔር ምርጥ ስለሆኑት ሕዝብ ማለትም እስረኤላውያን እናጠናለን። እስረኤል ለምን በምርጥ እንዳተወሰደች እንመለከታለን። ከዚያ በኋላ በዳንኤል ጊዜ ኃያላን ስለነበሩ ጥቂት መንግሥታት በመጠኑ እንመለከታለን። የትንቢት ዳንኤል ታሪክ ከጥንቱ ዓለም ታሪክ ጋር የተሳሰረ ነው።

ክፍል አንድ፡- የእስረኤል ሕዝብ ታሪክ

1ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል 1፡1-4 እንብብ።

ሀ. የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ምን ሆነ?

ለ. ከእግዚአብሔር ሕዝቦች አንዳንዶቹ ወዴት እገር ተወሰዱ?

የዳንኤልን መጽሐፍ ስንገልጥ፡- ኢዮአቂም የተባለውን የአይሁድ ንጉሥ የባቢሎኑ ንጉሥ ናቡከደነፆር እንደሚረከው እናነባለን። የአይሁድን ንጉሥ በናቡከደነፆር እጅ አሳልፎ የሰጠውም እግዚአብሔር ረሱ እንደነበር እናነባለን። ከአምልኮ ዕቃዎች ጥቂቶቹ ከእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ተወስደው በባቢሎናውያን የጣዖት ቤተ መቅደስ ውስጥ እንደተቀመጡ እናነባለን።

ለመሆኑ ኢዮአቂም ማነው? ይሁዳ የምንለው ምንድነው? ባቢሎንስ የምንለው ምንድነው? ናቡከደነፆርስ ማነው? ለምንድነው እግዚአብሔር በቂጣ አይሁድን ለናቡከደነፆር አሳልፎ የሰጠው? የእግዚአብሔር ቤተመቅደስ እንዲረረስ፥ በውስጡ የነበረውም ሀብት ተወስዶ በአሕዛብ ጣዖት ቤተ ውስጥ እንዲቀመጥ የተደረገበት ምክንያት ምንድነው? የእነዚህን ጥያቄዎች መልስ እስካላወቅን አብዛኛው የዳንኤል መጽሐፍም ሆነ አብዛኛው የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ ምስጢር ይሆንብናል። ስለዚህም የዳንኤል ጥናታችንን የምንጀምረው ከብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ስለ እግዚአብሔር ሕዝብ በማጥናት ይሆናል። እነዚህም የእስረኤል ሕዝብ፥ የኦብርሃም ዘርቶ ናቸው።

2ኛ ጥያቄ፡- ዘፍ.11፡27-12፡9 እንብብ።

ሀ. በመጀመሪያ የአብረም ቤተሰቦች የሚኖሩት የት ነበር?

ለ. ከዚያስ ወዴት ሂደ?

ሐ. ቤተሰቦቹን ተቶ ወደ ሌላ ሥፍራ እንዲሂዱ ለአብረም የነገረው ማነው?

መ. ከታዘዘ ምን እንደሚሆን ተስፋ ተሰጠው?

አብዛኛው ብሉይ ኪዳን የእግዚአብሔር ምርጥ ሕዝብ ማለትም የእስረኤላውያን ታሪክ ነው። እስረኤላውያን የዘር ሐረጋቸው ከኦብርሃም የሚጀምር እንደሆነ ይናገራሉ። ኦብርሃም ታሪ ከሚባል አባቱ ጋር በቡር ይኖር ነበር። እግዚአብሔር ኦብርሃምን ታሪን ከነፃን ወደምትባል ክፉ ወደሆነቱና ወደላገገቱ ምድር እንዲሂዱ ነገረቸው። ከቡር ተነሥቶ ከነፃን ለመጽረስ ብዙ ወር ይፈጅ ነበር። ትንሽ ጊዜ ገን በካረን ተቀመጡ። ካረን በከነዓን መንገድ ላይ ያለች ከተማ ነች። ታሪ ከዋት በኋላ ከነበረበት ሥፍራ ተነሥቶ እንዲሂዱ እግዚአብሔር እንደገና ለኦብርሃም ተናገረው፤ ወዴት መሄድ እንዳለበት ገን አልነገረውም። እግዚአብሔር ለኦብርሃም ሦስት ዋና ዋና ተስፋዎችን ሰጥቶታል።

1. በግል ሕይወት እንደሚባርከው ተስፋ ሰጠው።

2. የኦብርሃምን ዘር ታላቅ ሕዝብ እንደሚያደርግ ተስፋ ሰጠው።

3. በኦብርሃም አማካይነት ዓለምን ሁሉ እንደሚባርከ እግዚአብሔር ቃል ገብቶለታል። ኦብርሃም የእግዚአብሔርን ቃል ሰምቶ ካለበት ተነሥቶ ሂደ። ኦብርሃም በከነዓን ቢኖርም ከሥፍራ ወደ ሥፍራ ይዘዋወር ነበር፤ ቤትም አልነበረውም።

ይህ ከሆነ ብዙ ዓመት አለፈ። ኦብርሃም ይስሐቅን፥ ይስሐቅ ያዕቆብን፥ በኋላ እስረኤል የተባለው ያዕቆብ ዳግም አሥረ ሁለት ልጆችን በመውለዱ የኦብርሃም ዘርቶ መጣዛት ጀመረ። የያዕቆብ አሥረ ሁለት ልጆች በግብፅ ለመኖር ሂደ። ከ400 ዓመት በኋላ የእስረኤል ሕዝብ ቁጥር ከአንድ ሚሊዮን በላይ ሆነ። ቸገረቸው የግብፃውያን ባሪያ መሆናቸው ነበር። በሙሴ መሪነት እግዚአብሔር ሕዝቡን ከባርነት አውጥቶ የተስፋይቱን ምድር ከነፃን ሰጣቸው።

3ኛ ጥያቄ፡- ዘፀ.19፡3-6 እና ኢሳ.49፡1-7 እንብብ።

ሀ. እግዚአብሔር የእስረኤልን ሕዝብ የመረጠው ለምንድነው?

ለ. እግዚአብሔር የሚያስበው ለእስረኤላውያን ብቻ ነበር ወይስ ለሌላውም ሕዝብ ጭምር?

4ኛ ጥያቄ፡- 1ዴጥ.2፡9-10 እንብብ።

ሀ. ዴጥርስ ምን በማለት ይጠረገናል?

ለ. ከእስረኤላውያን ጋር የምንመሳሰለው እንዴት ነው?

እግዚአብሔር እስረኤላውያንን ልዩ ሕዝብ እንዲሆኑ ጠረፈው። እግዚአብሔር ከእስረኤላውያን ጋር ቃል ኪዳን ያደረገው በሲና ተረፈ ነበር። ቃል ኪዳኑ አውነተኛውን አምላክ እንዲከተሉ ነበር። ከእግዚአብሔር ጋር በአንድነት በመረመድ ልዩ በረከትን ከእርሱ እንደሚያገኙ ነገረቸው። እግዚአብሔር እስረኤልን የመረጠው በጨለማው ዓለም ውስጥ ብርሃን ሆነው አሕዛብን ወደ አውነተኛው አምላክ እንዲያመጡ ነበር። እስረኤላውያንን፡- «የካህናት ወገንና ቅዱስ ሕዝብ» በማለት የጠረፈውም ለዚህ ነበር፤ እስረኤላውያን የቃል ኪዳን ሕዝብ ነበሩ። ይሁን እንጂ ለቃል ኪዳኑ ካልታዘዙ እንደሚቆጣቸው አስጠንቅቆአቸው ነበር። ለቃል ኪዳኑ መታዘዝ በረከትን ሲያመጣ፥ ለቃል ኪዳኑ አለመታዘዝ ዳግም ቆጣትን ያመጣል።

እኛም ለዓለም ብርሃን መሆን አለብን። እኛም ሌሎችን ወደ እግዚአብሔር እንዲመጡ የምንጠራ ካህናት መሆን አለብን። ቅዱሳንም መሆን አለብን። በእርግጥ ነን? ለእግዚአብሔር የምንታዘዝ ከሆነ ይባርከናል። የማንታዘዝ ከሆነ ገን እንቆጣለን።

እግዚአብሔር ለእስረኤላውያን የተስፋይቱን ምድር ከነፃን ሰጣቸው።

እነርሱ ገን ለእግዚአብሔር አልታዘዙም። በከነዓን የነበሩትን መጥሮ ሕዝቦች አላጠፋዋቸውም፤ (መሳፍንት 2:1-23)። ወዲያውኑ ሌሎችን አማልክት አመለኩ፤ ከከነዓናውያንም ጋር ተጋቡ። ስለዚህም «ቅዱስ ሕዝብ» መሆናቸው ቀረ።

ያለመሪ ብዙ የመከረ ዓመታት ካሳለፉ በኋላ ሳዖል የእስረኤል ንጉሥ እንዲሆን ተመረጠ። እርሱም ቢሆን እግዚአብሔርን አልተከተለም፤ (1ኛው 13:13-14)። እግዚአብሔር እርሱን ከተወው በኋላ ዳዊትን መረጠ፤ ዳዊት እንደ እግዚአብሔር ልብ የሆነ ሰው ነበር። ዳዊት በፍጹም ልቡ እግዚአብሔርን ተከተለ፤ (1ኛው 16:6-13)። የእስረኤልን ሕዝብ በመምረት ጠላቶቻቸውን እንዲያሸንፉ አደረገ። እርሱና ልጁ ሰሎሞን ንዝታቸውን ከገብፀ ወንዝ እንደተ ለሰከ ኤፍራጥስ ወንዝ ጽረስ አስፋፉ።

5ኛ ጥያቄ፡- በዳዊትና በሰሎሞን ዘመን የእስረኤል ጽንበር ምን ያህል ሰፊ እንዳነበር በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገብ ቃላት ላይ ያለውን ካርታ ተመልከት።

በዳዊትና በሰሎሞን ዘመን እስረኤላውያን ዝነኞች ሆኑ። እግዚአብሔርን ተከተሉ፤ በኢየሩሳሌምም ተልቆ ቤተ መቅደስ ሠሩለት። በጣም ባለጸገች ሆኑ፤ ሌሎች መንግሥታት ሁሉ ያከብሩዋቸው ነበር። እግዚአብሔር በሚረዳቸው መንገድ ቅዱስ ሕዝብ ሆኑ። ስለ ሰሎሞን አምላክ ክብር ለማየት/ለማወቅ/ ንግሥት ሳባ እንኳ ወደ ኢየሩሳሌም ሂደ ነበር።

ይሁን እንጂ የእስረኤላውያን ታላቅነት ለረጅም ጊዜ አልቆየም። በሕይወቱ መጨረሻ እካባቢ ሰሎሞን ብዙ የማያምኑ ሴቶችን አገባ። ልቡን ከእግዚአብሔር እንዲርቅ አደረጉት። እንደገናም በይሁዳ የጣዖት አምልኮ ተጀመረ። (1ኛ 11:1-6፤ 26-40፤ 12:1-33)። ከዚያም በኋላ ሕዝቡ በሰሎሞን ላይ ማመፅ ጀመረ። እግዚአብሔርም ቅዱስ የነበረው ሕዝብ እንዳሚከፋፈል ተነበየ። ከአሥረ ሁለቱ ነገድ አሥረ ኢዮብገም የሚባለውን ሰው ተከተሉ። የእስረኤል ሕዝብ/ብሔረሰብ/ የተባሉትም ያን ጊዜ ነበር። ሁለት ነገድ ማለትም ይሁዳና ብንያም ብቻ ርብገም የተባለውን የሰሎሞን ልጅ ተከተሉ። እነርሱ ጸገሞ የይሁዳ ሕዝብ /ብሔረሰብ/ ተባሉ። በመጀመሪያ የእስረኤልን ሕዝብ በቁጥጥሩ ሥር ነዋለ በኋላ ኢዮብገም ጣዖት እንዲያመልኩ አደረጋቸው። በእስረኤል ውስጥ እውነተኛውን አምላክ ማምለክ ወዲያውኑ ተረሳ።

ሰሎሞን ከሞተ በኋላ በእስረኤል ላይ 20 ነገሥታት ነገሡ። የእያንዳንዱን ሕይወት ብናጠና ከእነርሱ አንዱም እንኳ እግዚአብሔርን እንዳልተከተለ እንረዳለን። በምትኩ ሕዝቡ ጣዖትን እንዲያመልኩ ያበረታቱ ነበር። ሕዝቡ ከእግዚአብሔር እየረቁ እየረቁ ሂዱ። ከእርሱ

በመረቃቸውም እግዚአብሔር እስረኤላውያንን ቀጣቸው። ወደ እርሱ እንዲመለሱ ብዙ ነቢያቶችን ቢልከባቸውም እነርሱ አልሰሙዋቸውም። ስለዚህም እግዚአብሔር በ722 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሰሜናዊውን የእስረኤል ሕዝብ ለአሦረውያን አሳልፎ ሰጠ። አሦረውያን በምርኮኝነት ወሰዱዋቸው። በዓለም ውስጥ በሚገኙ በብዙ አገሮች ውስጥ በታተሟቸው። ሰሜናዊው የእስረኤል ሕዝብ ከዚያ ወዲህ ወደ አገራቸው አልተመለሱም።

ሁለተኛ ቀን

የእስረኤል ሕዝብ ከሁለት ወገን መከረላቸውን ተናገትና ተመልክተናል። ሰሜናዊው ግዛት እስረኤል ሲባል፤ ዋና ከተማውም ሰማርያ ነበር። በትንቢት መጻሕፍት ውስጥ ብዙ ጊዜ ሰሜናዊው ግዛት ሰማርያ በመባል የሚታወቀውም በዚህ ምክንያት ነው። ዋና ከተማው በኢየሩሳሌም የሆነው ጸቡባዊው መንግሥት የሚመራው በይሁዳ ነገድ በመሆኑ ይሁዳ ተባለ።

የእስረኤል መንግሥት ለሁለት ከተከፈለ በኋላ አሥረ ዘጠኝ የዳዊት ዘርቶ በይሁዳ ገዝተዋል። ብዙዎቹ እንደ ዳዊት ጌታን የሚወዱ አልነበሩም። እንደገናም የጣዖትን አምልኮ በይሁዳ አስፋፋ። ንሐሐ እንዲገቡ እግዚአብሔር ነቢያትን ላከባቸው፤ እነርሱ ገን ከበጸላቸው አልተመለሱም። በመጨረሻም በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ይሁዳ በባቢሎናውያን ተጸመሰሰች። በምርኮኝነት የተወሰዱት ለ70 ዓመት ነበር። ከ70 ዓመት በኋላ ገን ረቃዳኛ የሆኑት ወደ ይሁዳ እንዲመለሱ ተደረገ።

6ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር ለምን ሕዝቡን ለምርኮ አሳልፎ እንዳሰጣቸው ለመረዳት የሚከተሉትን ክፍሎች እንብብ። ኢሳ.24:1-6፤ ኢር.34:12-22፤ 2ኛ 28:2-5 እና ኢር. 44:20-23። ይሁዳ ለምን እንዳተማረከች እንዳንጽ ነጥቦችን ዘርዝር።

ይህ ምርኮ እግዚአብሔር ሕዝቡን የሚቀጣጠት/ለጸቀ መዛሙርተነት የሚያጣረቡት/ መንገድ ነበር። እስረኤላውያን የበጸሉት በሦስት ዋና ዋና መንገዶች ነበር። በመጀመሪያ በሲና ተረረ እግዚአብሔር ከእነርሱ ጋር ያደረገውን ቃል ኪዳን አረረሱ። ይህን በማጽረጋቸው የእግዚአብሔርን ትእዛዝ አቃልለዋል። ሁለተኛ ሰንበትን ወይም የኢዮቢልዩ ዓመትን አላከበሩም። ሦስተኛ የሐሰት አማልክትን አመለኩ። እግዚአብሔር ይሁዳውያንን ጣዖት አምላኪና በዓለም ካሉት አገሮች ሁሉ እጅግ ዓመፀኛ ወደ ሆነቸው አገር ወደ ባቢሎን እንዲጋዙ አደረገ። ከባቢሎን ከወጡ በኋላ ገን ጣዖታትን አላመለኩም።

ዳንኤል የተወለደው በታላቁ የይሁዳ ንጉሥ በኢዮስደስ ዘመን ነበር።

ንጉሥ ኢዮስክስ የነገሠው የ8 ዓመት ልጅ እያለ ነበር። ከነገሠ በኋላ ሕዝቡ ከጣዖት እምልኮ ርቀው እግዚአብሔርን ብቻ እንዲያመልኩ አደረገ። የሙሴ መጽሐፍ እንኳን ተገኝቶ ለሕዝቡ እንዲነበብለት ተደርጓል። (2ዜና 34፡ 8-18)

ታላቁ መንፈሳዊ መነቃቃት በምጽፊት ውስጥ በመስፋፋት ላይ እያለ ሕዝቡ ፖለቲካን በሚመለከት ነፃ መሆኑን ፈለገ። ስለዚህም አሦረውያን የጫኑባቸውን ቀንበር ሁሉ ሰባብረው ጣሉ። ብዙ ጣዖታት ተሰባበሩ፤ የጣዖት እምልኮም እንደ ወንጀል ተቆጠረ።

በኢዮስክስ ዘመን ኤርምያስ ተንቢት መናገር ጀመረ። በምጽፋ ሁሉ የእግዚአብሔር ቃል ተስፋፋ። ለወደፊትም ሁሉ ነገር ተስፋ ያለው መስሎ ታየ። ነገር ግን በሞግነት ተነሣስቶ ኢዮስክስ ገብፃውያንን ተዋጋ፤ በሞርነቱም ከቆሰለ በኋላ በኢዮሩሳሌም ዋተ፤ (2ነገ.23፡29-30)። እግዚአብሔርን በጣም የሚወድ ንጉሥ በመሞቱ ዳንኤል፣ ኤርምያስና ሌሎችም የእግዚአብሔር ሰዎች የተሰማቸውን ሐዘን ልትገምት ትችላለህ።

ኢዮስክስ ከሞተ በኋላ ወዲያውኑ ሁኔታዎች ሁሉ መጣጣስ ጀመሩ። ቀጥሎ የተነሣው ንጉሥ ኢዮአክስ በምርኮኝነት ወደ ገብፅ ተወሰደ፤ በእርሷም ረንታ ኢዮአቂም ነገሠ። የተጀመረው መንፈሳዊ እንቅስቃሴ ተቋረጠ፤ ሕዝቡ ወደ ቀድሞ መንገዳቸው ተመለሱ። ከጥቂት ጊዜ በኋላ ባቢሎናውያን ከተማውን ወረሩ። ዳንኤልና ሌሎች የነገሥታት ዘርፍ ተማርከው ወደ ባቢሎን ተወሰዱ። ዳንኤል በንጉሥ ኢዮስክስ ዘመን የእግዚአብሔርን ቃል እየተማረ በማደጉ እግዚአብሔር የተወውና የረሳው ለመሰለው ይቻል ነበር። እሁን ያለው ጣዖታትን በሚያመልኩበት አገር ለመሰለው ይቻል ነበር። እሁን ያለው ጣዖታትን በሚያመልኩበት አገር ውስጥ ስለሆነ የእግዚአብሔርን ቃል የሚያስተምረው አላገኘም። ለዳንኤል፣ ለጎደቆናና ለጠቅላላው ለይሁዳ ሰዎች ምን ዓይነት የዉሊማ ዘመን እንዳነበር መገመት አያደግትም።

እንደ እስረኤላውያን ቅዱስ እንድትሆን እግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያንን ጠርቶአል። ክርስቲያኖች በምጽር ላይ እርሱን የሚወክሉ ሕዝቦች ናቸው። ከጣያምነ ሰዎች ጋር ተልቅ ልዩነት ሊኖራቸው ይገባል። ይህም ልዩነት የጣያምነትን ሰዎች ወደ ቤተ ክርስቲያን እስኪሰባቸው ድረስ ሊሆን ይገባል። ብዙ ጊዜ ግን እንደ እስረኤላውያን ሁሉ ቤተ ክርስቲያን ገፁህ አይደለም። በጋጢኦት በመኖራቸውና ከዓለም ጋር በመመሳሰላቸው እግዚአብሔር እንዲገባ ሊጠቀምብን አልቻለም። ስለዚህም ወደ እርሱ እንድንመለስ በማለት ብዙ ጊዜ በእኛ ላይ ይፈርዳብናል።

7ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ሕይወትህ ከእስረኤላውያን ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው?
ለ/ ቤተ ክርስቲያንህ ከእስረኤላውያን ጋር የምትመሳሰለው

እንዴት ነው?
ሐ/ «ቅዱስ ሕዝብ» ለመሆን የቀረበላትን ጥፊ አሟልታለችን?

ክፍል ሁለት፡- በእስረኤል ዙፊያ የነበሩ አገሮች

ሦስተኛ ቀን

እስረኤላውያን ወደ ተስፋይቱ ምጽር በሚጓዙበት ጊዜ አገሪቱን ድል ለማድረግ ከተለያዩ መንገዶች ጋር መዋጋት ነበረባቸው። ከእነዚህም መንገዶች ጥቂቶቹን አጠፋዋቸው። ሌሎች ደግሞ ከእስረኤላውያን ጋር ጎን ለጎን ሆነው ይኖሩ ነበር። ከታሪካቸው ለመረዳት እንዲቻለው ከእነዚህ መንገዶች የተነሳ እስረኤል የተለያዩ ትግር ዳርሶባታል። ናልሰጥኤማውያን፣ ኤዶማውያን፣ ሞዓባውያንና አሞናውያን ከእነዚህ መንገዶች ጥቂቶቹ ናቸው። እነዚህ መንገዶች ለረጅም ጊዜ ከእስረኤል ጋር ሲዋጉ ነበር፤ የእስረኤልን ሕዝብ ወደ ጣዖት እምልኮ የመረዋቸውም እነርሱ ነበሩ።

8ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉት አገሮች የት እንዳነበሩ ለማየት በስተጀርባው ከሚገኘው ካርታ ላይ ተመልከት። ገብፅ፣ አሦር፣ ባቢሎን፣ ሜዶንና ፋርስ።

በመጽሐፍ ቅዱስ አመለካከት የእስረኤል ሕዝብ (ይኸውም ሰሜናዊውን የእስረኤልን ገዛትና ደቡባዊውን የይሁዳን ገዛት ያካተተ) ዋነኛውን ሥፍራ ይይዛል። ይህም ሌሎችን ወደ እግዚአብሔር የሚያመጡ ካህናትና የተመረጡ ሕዝቦች በመሆናቸው ነው። በዓለም ታሪክ ውስጥ አብዛኛው ጊዜ እስረኤል ተረ መንገዶች ነበረች። እስረኤል በጥንት ዘመን ከነበሩት ኃያላን መንገዶች አንዷ አልነበረችም። በጊዜው የነበሩት ታላላቅ መንገዶች ገብፅ፣ አሦርና ባቢሎን ነበሩ። በኋላም የፋርስና የሜዶን፣ የግሪክና የሮም መንገዶች ኃያላን መንገዶች ሆነዋል።

ገብፅ በጊዜው ከነበሩት ታላላቅ መንገዶች አንዱ ነበረች። አብርሃምና ደስሐቅ በነበሩበት ዘመን እንኳ የገብፅ ሥልጣኔ ዝነኛ ነበረ። ገብፃውያን ከሀገራቸው አንሥቶ እስከ ኢፍራጥስ ወንዝ ድረስ ያሉትን አገሮች ይቆጣጠሩ ነበር። እስረኤላውያን በመንገዶች ደረጃ ከተቋቋሙ በኋላ እንኳ በገብፃውያን ቁጥጥር ሥር ነበሩ።

9ኛ ጥያቄ፡- 2ነገ.23፡29-30። ሀ/ የይሁዳ ንጉሥ ምን ሆነ?
ለ/ ከጣን ጋር ነበር የሚዋጋው?

ከ2000 እስከ 722 ዓመት ክርስቶስ ልደት በፊት ገብፅ በመካከለኛው ምሥራቅ ውስጥ ከፍተኛ ኃይል ነበረት። ምንም እንኳን ኃይላቸው አልፎ አልፎ ዝቅ ወይም ከፍ ቢልም ሌሎችንም መንገዳቸውን ሁሉ ከቁጥጥረው ሥር አድርገው ነበር። እሦረውያን ግን ገብፁን ጽል አደረጉና ለ75 ዓመት ያህል በዓለም ላይ ገናና መንገዳቸውን ሆኑ።

እሦረውያን በዓለም መንገዳቸውን ታሪክ ውስጥ ሁለተኛውን ሥፍራ ይዘዋል። የእሦር ኃይል እጅግ ገናና የነበረው ከስምንተኛው እስከ ሰባተኛው ምዕተ ዓመት ክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። እሦረውያንም ሰሜናዊውን የእስራኤል መንገዳቸውን ለመሰላፍ። በእስራኤልና ይሁዳ የሚገኙ ብዙ አይሁዶች ተወሰደው በዓለም ሁሉ ተበተኑ። እሦር እጅግ ጨካኝና ጨካኝ መንገዳቸውን ስለነበረች፣ የእግዚአብሔር ነቢያት እሦርን በመቃወም ትንቢት ተናገረዋል። (ኢሳ.10:5-12I ሚካ.5:4-6።)

ባቢሎን ሦስተኛዋ ታላቅ መንገዳቸውን ነበረች። ባቢሎን በጣም ጥንታዊ መንገዳቸውን ብትሆንም (ዘፍ.10:10) እስከ 626 ዓመት ክርስቶስ ልደት በፊት በከፍተኛ ጸረጃ አልተጠናከረችም ነበር። የእሦረውያን ኃይል በጸክመ ቁጥር ባቢሎንናውያን ኃይል እያገኙ መጡ። ባቢሎንን ታላቅ ያደረጋት ናቡከደነሾር የተባለው ንጉሥ ነው። ጸካማ የነበረውን መንገዳቸውን በጥቂት ዓመታት ውስጥ በዓለም ውስጥ ታላቅ እንዲሆን አድርጓል። በ609 ዓመት ክርስቶስ ልደት በፊት ባቢሎን እሦርን ጽል አደረገችና ትቆጣጠረው የነበረውን ግዛት በሙሉ ነጠቆቻት። ንጉሥ ናቡከደነሾር ይሁዳንም በቁጥጥሩ ሥር በማድረግ ግዛቱን አስፋፋ። ሦስት ጊዜ ከፍተኛ ጦርነት አድርገው አይሁዳውያንን ተከነፋ፤ በጎላም በምርኮኝነት ተወሰዱ። በ605 ዓመት ክርስቶስ ልደት በፊት በተደረገው የመጀመሪያው ጦርነት ነበር ዳንኤልና ጃዳቶ በምርኮ የተወሰዱት። ከሁለተኛው ጦርነት በጎላ ማለትም ከ597 ዓመት ክርስቶስ ልደት በፊት ንጉሥ ኢየሐኒኒንና ሌሎች ምሁራን (ሕዝቅኤልን የመሳሰሉ) ወደ ምርኮ ተወሰዱ። በመጨረሻ ማለትም በ586 ዓመት ክርስቶስ ልደት በፊት የአይሁዳ ሕዝብ ተጽመሰሰ፤ በቪህ የሚቆጠሩ ሰዎችም በምርኮኝነት ተወሰዱ። በሕዝቡ ላይ ስላሳዩት ጭካኔ ባቢሎንናውያንን እንዲያጠቃሚ እግዚአብሔር በነቢያት በኩል ተናገረ። (ኢሳ.14:1-23I 21:1-10I 46:1-2I ኢር.50-51።) ምንም እንኳን እጅግ ጠንካራ ቢሆንም ከ70 ዓመት በጎላ ባቢሎንናውያን በሚደገፍ በፋርስ መንገዳቸውን ተጽመሰሰ። ይህ የሆነው በ539 ዓመት ክርስቶስ ልደት በፊት ነበር።

ሚደንና ፋርስ አረተኛው ታላቅ መንገዳቸውን ነበር። በ539 ዓመት ክርስቶስ ልደት በፊት ባቢሎንናውያንን ጽል አደረገ። ከእነርሱ በፊት ከነበሩት እሦረውያንና ባቢሎንናውያን ይልቅ የሚደንና የፋርስ ነገሥታት ሕዝቡን በመልካም ሁኔታ ያስተዳድሩ ነበር። በእሦርና በባቢሎን የነበሩትን ምርኮኞች ወደየሀገራቸው እንዲመለሱና የዓገል ሃይማኖታቸውን እንዲከተሉ ረቀቅላቸው። በዚህ ጊዜ ነበር አይሁዳውያን ወደ ሀገራቸው ተመልሰው

የፈረሰውን ቤተ መቅደሳቸውን እንዲገናኙ የሠሩት። ብሉይ ኪዳን በነህምያና በሚልካይስ መጽሐፍ በተፈፀመ ጊዜ የፋርስ መንገዳቸውን በፍልስጥኤም ቁጥጥር ሥር ነበር። በ331 ዓመት ክርስቶስ ልደት በፊት በታላቁ እስክንድር በሚመራው የገሪክ ሠረዊት ሚደንና ፋርስ ጽል ሆኑ።

ዳንኤል የሚኖረው መንገዳቸውን የበላይነትን ለመያዝ እርስ በርስ ይታገሉ በነበረበት ዘመን ነበር። በስተጸቡብ ገብፁ፣ በስተሰሜን ጸገም እሦር ባቢሎንና ሌሎች መንገዳቸውን ነበሩ። ፖለቲከና ምን ጊዜም ቢሆን የጦርነት አውጽሞ ነበረች። እነዚህ መንገዳቸውን በየጊዜው ትንሸና ጸካማ የነበረችውን እስራኤልን ያጠቁ ነበር። በሰሎሞን ዘመን እግዚአብሔር ትታዘዝ ስለነበር በመካከለኛው ምሥራቅ ውስጥ ታላቅ መንገዳቸውን ለመሆን በቃች።

ዳንኤል በቁጥር በጣም ጥቂት ሰዎች የእግዚአብሔርን ሕግ ይከተሉ በነበሩበት ዘመን ነበር የኖረው። ብዙዎቹ የእግዚአብሔር ሰዎች እግዚአብሔርን እንዲከተሉ ቢናገሩም የእሕዛብ ጣዖታትን የማምለክ ፍላጎት ነበራቸው። በሙሉ ልባቸው እግዚአብሔርን አይከተሉትም ነበር።

ለብዙ ምዕተ ዓመታት ያህል እግዚአብሔር እስራኤልን ሲጠብቃት ነበር። ብዙ ታገላቸው። ወደ እርሱ መንገድ እንዲመለሱ በማለትም ነቢያትን ላከላቸው። እነርሱ ግን አልሰሙም። በመጨረሻም እስራኤላውያን በምርኮ እንዲወሰዱ አደረገ። ይሁዳ በእስራኤል ላይ ከደረሰው ቅጣት አልተማረችም፤ ስለዚህም እርሷ ረሷም በምርኮ ተወሰዳች።

ዳንኤል እግዚአብሔርን የሚያመልከው ብቻውን ነበር። በንጉሥ ኢየሱደስ ዘመን በትልቅ ጸስታት በትልቅ ነፃነት ነበር፤ እሁን ግን ሕዝቡ በገብፁና በባቢሎን ተሸንፈዋል። ባቢሎን ከተማውን በያዘች ጊዜ እርሱ ግን ለከንቱ ተገታ ጸለየ። እርሱ ራሱም ቢሆን በምርኮኝነት ወደ ሩቅ አገር ተወሰደ። አገሩንና ቤተሰቡን እንዲገናኙ የማየት ዕጽል ይገጥመው ይሆን? በሚሄድበት አገር እግዚአብሔርን የማምለክ ነፃነት ይኖረው ይሆን? እንዲረዳውስ እግዚአብሔር እዛው ይገኝ ይሆን? ከልጅነቱ ጃምሮ የተማረውን እውነት በምርኮው ምድር ተገባረዊነትን ይረዳ ይሆን? ዳንኤል እነዚህን ጥያቄዎች እንዲያጠይቅ አያጠረጥርም

10ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ እሁን የምናየው ዓለምና የዳንኤል ጊዜ በምን ይመሳሰላሉ?
ለ/ የእንተሰ ሁኔታ ከዳንኤል ታሪክ ጋር እንዴት ይመሳሰላል?

ዋና ዋናዎቹን አይሁዳውያን ነቢያት፣ በዳንኤል ትንቢት የተጠቀሱትን ዋና ዋናዎቹን የእሕዛብ መንገዳቸውን፣ በእነዚህ መንገዳቸውን ሥልጣን ያገኙትን እንዲገናኙ ዋና ዋና የእሕዛብ ነገሥታትን ለመመልከት የሚከተለውን ሠንጠረዥ አጥና።

ቀን	የአይሁድ ኑቢያት/መሪ	የአሕዛብ መንግሥት	የአሕዛብ ንጉሥ
600 ዓክልበ	ዳንኤል (605-537 ዓክልበ) ሕዝትኤል (593-571 ዓክልበ)	ባቢሎን (606-539 ዓክልበ)	ናቡከደነጋር
500 ዓክልበ	ዘሩባቤል (538 ዓክልበ)	ጂዶንና ፋርስ (539-331 ዓክልበ)	ብልጣሶር (ናባኒደስ)
400 ዓክልበ	አስቴር (460 ዓክልበ) ዕዝሩ (458 ዓክልበ) ክሆፖ (444 ዓክልበ) ግሊክያስ (433 ዓክልበ)		ቴርስ (ዳርዮስ)
300 ዓክልበ			አርጫክስስ (አሕሽጂርስ)
200 ዓክልበ			ታላቁ እስክንድር
100 ዓክልበ	የአይሁዶች ዓመፅ 167-64 ዓክልበ	ግሪክ (331-64 ዓክልበ)	አንጣኪዮስ ኢ.ኢ.ፋንጽስ
0 ዓክልበ		ሮም (64-400 ዓ.ም.)	

አረተኛ ቀን:-

የሳምንቱን ትምህርት ክለሳ እድርገ። ከዛም በየሳምንቱ ስብሰባ ላይ የተነሡትን ጥያቄዎች እንዳገናኝ አስተውላቸው። ቡድኑ ሲሰበሰብ የፈሰሱን መልስ ለመስጠት ተዘጋጅ።

አምስተኛ ቀን:-

ሳምንታዊ ስብሰባ

1. ሳምንታዊ የአምልኮ ጊዜ:- መሬው በዚህ ሳምንት ከተነሡት ጥቅሶች ውስጥ ለሌሎች ተማሪዎች የሚያካፍለው የ5 ወይም የ10 ደቂቃ ውይይት ያድርገ።

2. ጸሎት:- በእንዳንት የጸሎት ጊዜ እርስ በርሳችሁ እንዲለሉ የሚጸልዩበትና ስለ ቤተ ክርስቲያን የምታስቡበት የ10 ደቂቃ የጸሎት ጊዜ ይነረቱ።

3. ክለሳ:- በዚህ ሳምንት የተማርከውን ትምህርት ለ15 ደቂቃ ያህል እንዳገናኝ ተመልከተው። መምህር:- ትምህርት በዳንብ እንዳጠናቀቀና ገብቶት እንዳሆነ ለመረዳት የእያንዳንዱን ተማሪ መልስ ያርሙ። ተማሪዎቹ ከዚህ ትምህርት የተማሩትን ይዘርዝሩ። የቡድኑ መሬ:- በዚህ ጊዜ በዚህ ሳምንት ትምህርት ላይ እጭር ረተና ልተሰጣቸው ትችላላህ።

4. ውይይት:- በሚከተሉት ጥያቄዎች ላይ የ25 ደቂቃ ውይይት አድርገ። እያንዳንዱ ሰው ሐሳቡን በትክክል እንዲያካፍል አድርገ። በጥያቄዎቹ ላይ አስረሳጊ ምሳሌ መስጠትህን እርግጠኛ ሁን።

ሀ/ የእስረኤልን መጠረት ከቤተ ክርስቲያን መጠረት ጋር አነፃፀር።

1. የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?
2. ልዩነታቸውስ እንዴት ነው?
3. እስረኤል የተመረጠቸው ለምንድነው?
4. እኛስ የተመረጣን ለምንድነው?

ለ/ የእስረኤልን ታሪክ ክርስቲያኑ ከሚያደርገው መንፈሳዊ ጉዞ ጋር አነፃፀር።

1. የምንመሳሰለው በምን መንገድ ነው?
2. የምንለየውስ በምን መንገድ ነው?

ሐ/ የዳንኤልን ዘመን ከዘመናችን ጋር አነፃፀር።

1. የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?
2. ልዩነታቸውስ እንዴት ነው?

5. ጸሎት:- ስብሰባውን በጸሎት ዘጋ። የተማርከውን በተገባር ለማዋል እንዲረዳህ እገዛለብህ ጠይቀው።

ትምህርት ሁለት

የዳንኤል ትንቢት መሠረት

የመጀመሪያ ቀን፡-

መገቢያ፡- ነቢይ ማለት ምን ማለት ነው?

በዚህ ትምህርት ሁለት ዋና ዋና ነገሮችን እንመለከታለን። በመጀመሪያ «ነቢይ ምንድነው?» ለሚለው ጥያቄ መልስ ለመስጠት እንሞክራለን። እውነተኛውን ነቢይ ከሐሰተኛው ነቢይ እንዴት መለየት እንደምንችልም እንመለከታለን። በሁለተኛ ደረጃ፡- ስለ ትንቢት ክርስቲያኖች ያላቸውን የተለያዩ አመለካከት እናያለን። የዳንኤልም መጽሐፍ ተርጉም የሚወሰነው በትንቢቶች ላይ ባለን አመለካከት ነው።

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ነቢይ ምንድነው?

ለ/ «ነቢይ» የሚለውን ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ውስጥ ተመልከት።

ሐ/ በብሉይ ኪዳን የነበሩትን ነቢያት ዘርዘር።

ከመጽሐፍ ቅዱስ አንድ አምስተኛው የወዳሬቱን የሚናገር ትንቢት እንደሆነ ይገመታል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከፍተኛውን ሥፍራ የያዘ በመሆኑ ትንቢትን ማጥናት በጣም አስረካጊ ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ ያሉት ትንቢቶች ብዙዎቹ በመረጸማቸው መጽሐፍ ቅዱስ እውነተኛ ለመሆኑ ክርስቲያኑ የሚያቀርበው ከፍተኛ ማስረጃ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ከሌሎች የተለየ መጽሐፍ ነው፤ ትንቢቶቹም ሌሎች «ትንቢት» እያሉ ከሚጠሩት በፍጹም የተለየ ነው። ሌሎች የተናገሩት ትንቢት አልተረጸመም። ክርስቶስ በመጀመሪያ ወደዚህ ምድር በመጣበት ጊዜ ከ300 የሚበልጡ ትንቢቶች ተረጽመዋል። ሌሎቹ ጸገሞ ወደ ፊት እንዲረጸሙ ይጠበቃል።

2ኛ ጥያቄ፡- በብሉይ ኪዳን ተነገረው በአዲስ ኪዳን የተረጸሙ ጥቂት ትንቢቶችን ዘርዘር። (ማቴ. 2:5 ቃል 3:3 ወዘተ።)

ዳንኤል ከብሉይ ኪዳን ታላላቅ ነቢያት አንዱ ነው። ከነበረበት ዘመን አንሥቶ ጌታ ኢየሱስ ዳገመኛ ወደዚህ ምድር እስከሚመጣበት ጊዜ ድረስ የሚኖረውን የዓለም ሁኔታ እንዲያውቀው የገለጸው በዳንኤል አማካኝነት ነው። የመጽሐፉ ትንቢቶች እንደሚገባ ተረጽመዋል፤ የሚያምኑ ሰዎች ግን ይህን ከመቀበል ይልቅ «ትንቢት የተጻፈው ሁኔታዎቹ ከተረጸሙ በኋላ ነበር»

እንዲሉ ተገዳዋል። ለዚህም ምክንያታቸው፡- የወዳሬቱን ሁኔታ እንዲያውቁ ለሰዎች መገለጽ መቻሉን ባለማመናቸው ነው። እኛ ግን አምላካችን ያለፉ ነገሮች አምላክ ብቻ ሳይሆን ወዳሬት የሚሆኑትም ነገሮች አምላክ መሆኑን እናውቃለን። ዓለም ከመፈጠሩ በፊት እንኳ ቢሆን በእያንዳንዳችን ሕይወትና በዓለም ላይ የሚሆነውን ሁሉ አስቀድሞ ያውቃል።

ለመሆኑ ነቢይ ምንድነው? ነቢይ፡- ከእግዚአብሔር በቀጥታ መልእክትን ተቀብሎ ለሰዎች የሚያስተላልፍ ሰው ነው። በዘመናቸው ላሉ ሰዎች የእግዚአብሔርን ቃል አቀባዮች ናቸው። በመንፈስ ቅዱስ ተመርተው እግዚአብሔር የሚረዳቸውን ሰዎች ይናገራሉ። ይህም እንዴት መኖር እንዳለባቸው የሚያመለክት ሊሆን ይችላል። የማስጠንቀቂያ፣ የፍርድና የመጽናናት ቃል ሊሆን ይችላል። ከነቢዩ ትምህርት ውስጥ ስለመጪው ጊዜ የሚያመለክተው ከፊት ብቻ ነበር።

3ኛ ጥያቄ፡- ከብሉይ ኪዳንና ከአዲስ ኪዳን ነቢያት ጥቂቶቹን ገለጽ።

ዘፍ. 20:7I 1ነገ. 18:36I ማቴ. 21:11I የሐዋ.

20:10 ተመልከት።

በመጽሐፍ ቅዱስ ሁለት ዓይነት ነቢያት ተጠቅሰዋል። የመጀመሪያዎቹ፣ ለዘመናቸው ሰዎች የእግዚአብሔርን ቃል የተናገሩ ሲሆኑ፣ መልእክታቸውን ግን በጽሑፍ አሳስረዋል። ምናልባትም ብዙዎቹ የብሉይና የአዲስ ኪዳን ነቢያት ከዚህ ምድብ ሳይሆኑ አይቀሩም። ነቢያት እንዳነበሩ እናነባለን፣ አብዛኛው የተናገሩት ትንቢት ግን በጽሑፍ አልተመዘገበም።

በሁለተኛው ምድብ ያሉት ነቢያት ግን መልእክታቸውን በጽሑፍ ያስተላለፉ ነቢያት ናቸው። መሲና ሳሙኤል የረሳቸውን ትንቢት ባይጽፉም መጻሕፍትን ጽፈዋል፤ እስከ ሰሎሞን ሞት ድረስ ግን የሚጽፉ ነቢያት አልተነሡም ነበር። ትንቢቱን በጽሑፍ ያስተላለፈ የመጀመሪያው ነቢይ ኢየሱል ሲሆን፣ ትንቢት የተናገረውም ከ810-750 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እንዳነበር ይገመታል። በብሉይ ኪዳን መጨረሻ ክፍል ላይ ያሉት ነቢያት የተነሡት ከእርሱ በኋላ ነበር።

4ኛ ጥያቄ፡- ከኢሳይያስ ጀምሮ ትንቢታቸውን በጽሑፍ ያሰረሩ ነቢያትን በዘርዘር ጻፋቸው።

ትንቢታቸውን በጽሑፍ ያስተላለፉ ነቢያት በሦስት ይከፈላሉ። የመጀመሪያዎቹ፡- ከምርኮው በፊት ትንቢት የተናገሩ ናቸው። ኢሳይያስ፣ ኤርምያስ፣ ሆሴዕ፣ ኢየሩሳልና ሌሎች ነቢያት ከዚህ ምድብ ይገኙበታል። እንዳንጻጽ በእስረኤል ሌሎቹ ጸገሞ በይሁዳ ውስጥ ሆነው ነበር የሚተነብዩት። ሁለተኛዎቹ፡- በምርኮው ዘመን ትንቢት የተናገሩ ነቢያት ናቸው። እነዚህም፡- ዳንኤልና ሐዘቅኤል ናቸው። ሦስተኛዎቹ ጸገሞ፡- ጥቂት እስረኤላውያን ከምርኮ ወደ ሀገራቸው ከተመለሱ በኋላ ትንቢት

የተናገሩ ነቢያት ናቸው። እነዚህም፡- ሐገቱ ዘግርደሰና ሚልክደስ ናቸው።

5ኛ ጥያቄ፡- እውነተኛውን ነቢይና ሐሰተኛውን ነቢይ እንዲለን።
ዘጸ.13:1-5I 18:14-22I ሐዘ.
12:21-14:11 ተመልከት።

ምንም እንኳን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ብዙ እውነተኛ ነቢያት ቢኖሩም፤ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ከእውነት ያሳቱ ብዙ ሐሰተኛ ነቢያትም ነበሩ። ስለዚህም እግዚአብሔር ሕዝቡ ሐሰተኛውን እውነተኛውን ነቢይ ለይተው እንዲያውቁ ጥቂት መመዘኛዎችን ሰጥቶአቸዋል። በብሉይ ኪዳን ዘመን ሐሰተኛ ነቢይ በጽንጋይ ተወግሮ ይገደል ነበር።

በመጀመሪያ ደረጃ ነቢዩ የተናገረው ትንቢት በትክክል መረጸም ነበረበት። እግዚአብሔር እንዳማይዋሽ ሁሉ የእርሱን መልእክት የሚናገሩ ነቢያትም ሊዋሹ አይችሉም። የእግዚአብሔርን መልእክት ሲናገሩ ትንቢታቸው በትክክል ይረጸማል። የሐሰት ነቢያት ግን ምንም እንኳን ጥቂት ትንቢቶቻቸው ቢረጸሙላቸውም ሙሉ በሙሉ አይረጸምም። ይህም ከእግዚአብሔር አለመሆናቸውን ያረጋግጣል።

6ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዛሬ በኢትዮጵያ ውስጥ ሐሰተኛ ነቢያት አሉን?
ለ/ ጥቂቶቹን ጥቀስ።
ሐ/ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ለማሳሳት የሞከሩት እንዲት ነው?

ሰይጣን ለእንዳንድ ሰዎች የወደፈቱን እንዲያውቁ የተወሰነ ቶሎታ ይሰጣቸዋል። ትንቢታቸውን በጥንቃቄ ብንከተል ግን ሙሉ በሙሉ እውነት እንዳልሆኑ እናረጋግጣለን።

በሁለተኛ ደረጃ፡- ነቢዩ የሚናገረው ትንቢት ከእግዚአብሔር ቃል ጋር መስማማት አለበት። እግዚአብሔር ረሱን አይቃረንም። ለእንድ ሰው የሚናገረው ቃል ለሌላው ከሚናገረው ጋር አይጋወቅም። የእውነተኛ ነቢይ ቃል እግዚአብሔር በቃሉ ውስጥ ከተናገረው ሐሳብ ጋር ይስማማል።

በሦስተኛ ደረጃ፡- የነቢዩ ሐይወት ለሌሎች ምሳሌ የሚሆን መሆኑን አለበት። የተቀዳሰ ሐይወት ሊኖረው ይገባል። እግዚአብሔር በጋጢአት በሚኖር ሰው አማካይነት አይጠቀምም። እውነተኛ ነቢያት በእግዚአብሔር ፊት በቅድስና ይመላለሳሉ።

7ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ቤተ ክርስቲያን ስለ ነቢያት ምን ታስተምረላች?
ለ/ በዘመናችን በቤተ ክርስቲያናችን ውስጥ ትንቢት የሚናገሩ ሰዎች ሊኖሩ ይችላሉ ወይስ ትንቢት መናገር በጽሮ ዘመን ብቻ የነበረ ነገር ነው?

በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ትንቢት የሚናገሩ ሰዎች ስለ መኖራቸው ወይም ስላለመኖራቸው ክርስቲያናት የተለያዩ ሐሳብ አላቸው። እንዳንዶቹ ዛሬም ቢሆን ነቢያት እንዳሉ ሲናገሩ ሌሎች ጸገም የእግዚአብሔርን ቃል ከተረጸመ ወይም የፈሰደ መጽሐፍ ከተዳረ ወዲህ የትንቢት ስጦታ አቋርጦአል ይላሉ። በዘመናችን ነቢያት ላለመኖራቸውም እንዳንድ ማስረጃ ያቀርባሉ። በመጀመሪያ የሚያቀርቡት ማስረጃ፤ ነቢያትና ሐዋርያት የቤተ ክርስቲያን መሠረት ነበሩ የሚል ነው። (ኢረ.4:11 እና 1ቅ.12:28 ተመልከት።) የቤተ ክርስቲያንን መሠረት ተክለው ከሞቱ በኋላ ግን የሚተካቸው አልተነሣም። የፈሰደ መጽሐፍ ከተዳረ በኋላ የእግዚአብሔር ቃል ተረድሞአል ይላሉ። በተዳረው ቃል ላይ መጨመር አስረላገ አይደለም። ቤተ ክርስቲያን ልታውቅ የሚገባት ሁሉ በመጽሐፍ ቅዱስ ተጽድካል። ለዚህም አባባላቸው፤ 1ቅ.13:8-10 እንዳማስረጃ ያቀርባሉ። የዚህ መጽሐፍ አዘጋጅም ቢሆን የብሉይና የአዲስ ኪዳን ነቢያትን የሚመስሉ ነቢያት በዘመናችን ሊኖሩ እንዳማይችሉ ያምናል። ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር የሚወዳጸ መገለጥን ሊጽፋልን የሚችሉ ነቢያት የሉንም። በእርግጥ እንዳንድ ከእግዚአብሔር ምሪትን በዘመናቸው ላለው ተውልዶ የሚሰጡ ነቢያት ሊኖሩ ይችላሉ። ይሁን እንጂ ይህ ምሪት ከእግዚአብሔር ቃል ጋር መስማማት አለበት።

8ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ከመጽሐፍ ቅዱስ ሌላ እነርሱ የጻፏቸውን መጻሕፍት ከእግዚአብሔር ቃል ጋር እኩል ናቸው የሚሉ ጥቂቶች የሐሰት መምህራንን ጥረ።
ለ/ የእግዚአብሔር ቃል የተማላ መሆኑን ምንም መጨመር እንዳልለብን የምታስረዳቸው እንዲት ነው?

ሁለተኛ ቀን፡- ክፍል ሁለት፡- ትንቢታዊ አመለካከት

የመጽሐፍ ቅዱስን ትንቢቶች ማጥናት ረጅምና በጣም የተወሳሰበ ጥናት ነው። የመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢቶች እንዲት እንዳሚረጸሙ ክርስቲያናት የተለያዩ አመለካከት አላቸው። እንድ ሰው የዳንኤልን ትንቢት ሊረዳ የሚችለውም ካለው አመለካከት አንጻር ነው። ይሁን እንጂ፤ ሁሉም አማኞች የሚሰማሙባቸው ቁልፍ ወይም መሠረታዊ ሐሳቦች አሉ።

1. ሰዎች ለዘላለም የሚኖሩባቸው መንገዶች ሰማያት ወይም ገዣም የሚባሉ ሥፍራዎች አሉ። በኢዮሱስ ክርስቶስ የሚያምኑ ወደ መንገዱት ሰማያት ይሄዳሉ። በኢዮሱስ ክርስቶስ የማያምኑ ግን ወደ ገዣም ይሄዳሉ። (ማቴ.25:41I 46I 2ቅ.5:1።)

2. በሚያምኑትም ሆነ በማያምኑት ሰዎች ሁሉና እንዲሁም በሰይጣን ላይ ለወደፊት መለኮታዊ የኖርድ ጊዜ ይኖራል።

9ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። ማቴ. 25:41፥
1ቆሮ.3:13-15 እና ረዕይ 20:11-15።
ለ/ በአማኞች፥ በማያምኑትና በሰይጣን ላይ ስለሚኖረው
ፍርድ እነዚህ ጥቅሶች ምን ያስተምሩናል?

3. የሞቱ ሰዎች ሁሉ ከሞት ይነሳሉ።

10ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ኢዮብ 19:25-27I ዳንኤል 12:2 እና ዮሐ.
5:28-29 ተመልከት።
ለ/ ከሞት ስለመነሳት እነዚህ ጥቅሶች ምን ያስተምራሉ?

4. ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህ ምድር ይመለሳል።

11ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዮሐዋ/ሥረ 1:11 እና ማቴ.24:21-31 ተመልከት።
ለ/ እነዚህ ጥቅሶች ስለ ኢየሱስ መመለስ ምን ያስተምራሉ?

ምንም እንኳን ክርስቲያኖች ሁሉ ከላይ በተሰጡት ነጥቦች በሙሉ
ቢስማሙም፥ እንዴት እንደሚፈጸም ገን የተለያየ አመለካከት አላቸው።
በቅዱም ተከተላቸውም ላይ የተለያየ ሐሳብ አላቸው።

ተንቢትን በሚመለከት ጉዳይ ላይ ክርስቲያኖች ለምን የተለያየ ሐሳብ
እንዳላቸው ከመመልከታችን በፊት፥ ተንቢትን የሚመለከቱ አንዳንድ ገለጻዎችን
እንመለከታለን።

1. የታላቁ መከረ ዘመን፡- ይህ ዘመን የተገለጸው በረዕይ 7:14 ላይ
ነው። ከዚህ በፊት በዓለም ላይ ታይቶ ስለማይታወቀው የመከረ ዘመን
ይናገራል። ይህ ዘመን የክርስቶስ ተቃዋሚ የሚነሳበትና የሚገዛበት ዘመን
ነው። የእግዚአብሔር ቁጣ በምድር ላይ የሚወርድበት ዘመን ነው።
(ዳንኤል 7:24-25I 9:26-27።)

12ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ 2ተሰ. 2:1-4 እና ረዕይ 13:1-18 ተመልከት።
ለ/ በዚህ ታላቁ የመከረ ዘመን ስለሚሆኑ አንዳንድ ነገሮች
ዘርዝረህ ጻፍ።

2. የኢየሱስ የክርስቶስ የቺህ ዓመት መንገዶች፡- ይህ አጠረር
የተገኘው በረዕይ 20:1-10 ውስጥ ነው። ሰይጣን ስለሚታወርበት፥
መታን ስለሚነሳበትና ክርስቲያኖች ከክርስቶስ ጋር በምድር ላይ
ስለሚነገሡበት አንድ ቺህ ዓመትን ያመለክታል።

3. መነጠቅ፡- ይህም አጠረር በ1ኛ ተሰ.4:15-17 ውስጥ የተገኘ
ነው። ለክርስቲያኖች ቢሞቱ እንኳን ኢየሱስ ክርስቶስ ሂመለስ ከሞት

እንደሚነሱ የተሠጠ የተስፋ ቃል ነው። በሕይወት ያሉትም ክርስቲያኖች
ለዘላለም ከእርሱ ጋር ለመሆን ወደ ክርስቶስ ይነጠቃሉ።

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ መነጠቅ ለክርስቲያኖች የተሰጠ ተልቅ የተስፋ ቃል ኪዳን
የሆነው እንዴት ነው?
ለ/ በዚህ ተንቢት እንዴት ልንጽናና እንቸላለን?

ስለወደፊት ጉዳይ ክርስቲያኖች የተለያየ ሐሳብ የሚያቀርቡበት አንድ
ዋና ምክንያት አለ። ይህም በመጽሐፍ ቅዱስ በተለይም በተንቢቶች ላይ
ያላቸው የአተረጓጎም ዘዴ ነው። እንደሚታወቀው አብዛኛው የተንቢት
ክፍል የተነገረው በምሳሌያዊ አገላለጽ ነው። በዳንኤል መጽሐፍ ውስጥ ስለ
አንባባት ጽብት ነብር እና ይህ ነው ተብሎ ሊነገር ስለማይቻል አስረፈ
አውረ ረዕይ ተሰጥቶአል። እነዚህ ወደፊት ስለሚነሡት መንገዶች
የሚያመለክቱ ምሳሌያዊ ገለጻዎች ናቸው። አንዳንድ ክርስቲያኖች አብዛኛዎቹ
የብሉይ ኪዳን ተንቢቶች በተጻፉበት ሁኔታ ሊፈጸሙ እንደማይችሉ ይናገራሉ።
ተንቢትን መረዳት ያለብን በምሳሌያዊ ገለጻች ስለሆነ ሰውር በሆነ
ተርጓሚዎች ላይ ማተኩር እንደሚኖርብን ያመለክታሉ።

አንዳንዶች ጸገም ቅዱሳት መጻሕፍትን ቃል በቃል መተርጎም
እንዳሉብንም ይናገራሉ። ስለዚህም ምሳሌያዊ አነጋገር ላይ ማተኩር የሌለንም
ይላሉ። ስለዚህ እግዚአብሔር በእስረኤል ላይ እንዲገዛ የዳዊትን ዙፋን
እንደሚመሠርት ከተናገረ ደንኑ ማመን አለብን እንጂ ጽብቅ ወይም ሰውር
ተርጉሙን መመርመር የሌለንም።

እነዚህ ሁለት የአመለካከት ዘዴዎች፡- የወደፊትን በሚመለከት ጉዳይ
ላይ እግዚአብሔር እንዴት እንደሚሠራ የተለያየ መረዳት እንዲኖር አድርገዋል።
ክርስቲያኖች የማይስማሙባቸው ሦስት ዋና ዋና ነጥቦች አሉ።

አንደኛ፡- ክርስቲያኖች እስረኤልና ቤተ ክርስቲያን ሰላላቸው
ኅብረትና አንድነት አይስማሙም። አንዳንዶች በእስረኤልና በቤተ ክርስቲያን
መካከል ምንም ልዩነት አለመኖሩንና ሁለቱም የእግዚአብሔር ሕዝብ እንደሆኑ
ይናገራሉ። በብሉይ ኪዳን ዘመን የእግዚአብሔር ሕዝብ እስረኤል ተብሎ
ሲጠራ በአዲስ ኪዳን ዘመን ጸገም የእግዚአብሔር ሕዝብ ቤተ ክርስቲያን
ተብለዋል። እስረኤል የተሰጠ ያልተፈጸመ የብሉይ ኪዳን ተንቢቶች ሁሉ
በመንፈሳዊ ሁኔታ በቤተ ክርስቲያን ላይ ይፈጸማሉ። አንዳንዶች ጸገም
እግዚአብሔር ሁለት የተለያዩ ገን የተጣመሩ ሕዝብ እንዳሉት ይናገራሉ። በሥጋ
ከአይሁድ ዘር የሆኑት እስረኤላውያን ብዙ ገና ያልተፈጸሙ ተንቢቶች በብሉይ
ኪዳን ውስጥ ተሰጥተዋቸዋል። እነዚህ ተንቢቶች ወደፊት በእስረኤል ላይ
ይፈጸማሉ። ቤተ ክርስቲያንም እንዲሁ ወደፊት የሚፈጸሙ ተንቢቶች
አሉዋት። እስረኤል የተሰጡትን ተንቢቶች ለቤተ ክርስቲያን ከተሰጡዋት
ተንቢቶች እንዴት እንደምንለይ አንዳንድ አከራካሪ ሐሳብ ይሰነዝራል።

ሁለተኛ፡- ክርስቲያናት በጊሁ ዓመት የክርስቶስ መንገድ አተረጎም ላይ አይሰማም።

14ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ረዕይ 20:1-10 እንብብ።

ለ/ ሰይጣን የሚታሠረው ለምን ያህል ጊዜ ነው?

ሐ/ ሺሕ ዓመት ከተፈጸመ በኋላ ምን ይሆናል?

መ/ ይህ ቃል በቃል የሚወሰድ ሺህ ዓመት ነው ወይስ የተለያየ የአተረጎም መንገድ ያለ ይመስልሃል?

እንዳንጽ ክርስቲያናት የጊሁን ዓመት ጊዜ እንደ ምሳሌያዊ የጊዜ መለኪያ አጽርገው ይቆጥሩታል። ሌሎች ጸገም ተንቢቶችን እንደ ምሳሌያዊ አነጋገር መውሰድ እንደሌለብን ይገምታሉ። ስለዚህም እግዚአብሔር እንደ ሺህ ዓመት ካለ እንደ ሺህ ነው ይላሉ፤ በተጨማሪም በዚህ በእንደ ሺህ ዓመት ጊዜ ስለ እስረኢል በብሉይ ኪዳን ውስጥ የተነገሩ ተንቢቶች በሙሉ እንደሚፈጸሙ ያምናሉ።

ሦስተኛ፡- የሞት ክርስቲያናት ከሞት ስለሚነሡበትና ወደ ሰማይ ስለሚሳጠቁበት ጊዜ የተለያየ አመለካከት አላቸው። እንዳንጽቶ ይህ የሚሆነው ከታላቁ መከረ ዘመን በፊት ነው ይላሉ። እንዳንጽቶ ይህ የሚሆነው ከታላቁ መከረ ዘመን በኋላ ነው ይላሉ። እንዳንጽቶ በታላቁ መከረ ዘመን ውስጥ ነው ይላሉ።

15ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ 1ተሰ.4:15-17 ተመልከት።

ለ/ ስለ ክርስቲያናት የተነገሩት ተንቢቶች ምንድናቸው?

እውነተኛ ክርስቲያናት በእንዳንጽ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ላይ የተለያየ አመለካከት ሊኖረቸው እንደሚችል መረዳት አለብን። እንዳንጽቶ ከእነርሱ የተለየ አመለካከት ካላቸው ክርስቲያናት ጋር ይከረከራሉ፤ በዚህም ምክንያት እውነተኛ ክርስቲያን መሆናቸውን እንኳ ይጠረጠራሉ። ይህ ግን የእውነተኛ ክርስቲያን ተግባር አይደለም። ጳውሎስ እንደተናገረው ሁሉ፡- «ዛሬ በመስተዋት በጽንግዝግዝ እንደምናይ ነን፤ በዚያን ጊዜ ግን ፊት ለፊት እናያለን» (1ቆሮ. 13:12)። በዚህ ምድር እስካለን ድረስ ዕውቀታችን የተሟላ አይደለም። ከሌሎች ጋር በማንስማማባቸው ነጥቦች ላይ ሳይሆን በምንስማማባቸው ጉዳዮች ላይ እናተኩር።

ሦስተኛ ቀን

16ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ተንቢትን በሚመለከት ጉዳይ ላይ የተለያየ ሐሳብ ያላቸውን ቤተ ክርስቲያናት ወይም ክርስቲያናት ታውቃለህን?

ለ/ ከየትኛው ቤተ ክርስቲያን ናቸው?

ሐ/ የሚለያዩባቸው ነጥቦች ምንድናቸው?

መ/ ስለ ተንቢት ምን አመለካከት እንዳላቸው የተለያየ የቤተ ክርስቲያን ሰዎችን አነጋገር።

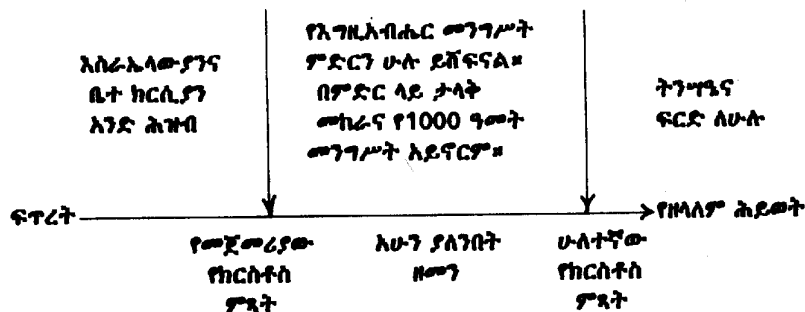
ተንቢትን በሚመለከት ሁኔታ ክርስቲያናት ሦስት የተለያየ አመለካከት አላቸው።

1. ክርስቶስ የሚመጣው የጊሁ ዓመት ጊዜ ከተፈጸመ በኋላ ነው የሚል አመለካከት ነው። ይህ አመለካከት እግዚአብሔር እንደ ሕዝብ ብቻ እንዳለው ነው የሚያሳየው። እነዚህ ሕዝቦች በብሉይ ኪዳን እስረኢል ሲባሉት በአዲስ ኪዳን ጸገም ቤተ ክርስቲያን ተብለዋል። በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር እስረኢል የሰጣቸው ተስፋ፣ በመንፈሳዊ ሁኔታ በቤተ ክርስቲያን ላይ ተፈጽመዋል። ስለዚህም ቃል በቃል እስረኢል የሚፈጸም ምንም ተንቢት የለም። ወንጌል በዓለም ሁሉ ሲስፋፋ፣ ዓለም በክርስቶስ ትምህርት ትሞላለች። ክርስቶስ በመጀመሪያ በመጣ ጊዜ የተከላት የእግዚአብሔር መንገድን ዓለምን ሁሉ እስከታቅፍ ድረስ ታጽጋለች። ለፈጅም ጊዜ ሰላም ይኖራል፤ ከዚያ በኋላም ክርስቶስ ወደዚህ ምድር ይመለሳል። ሁሉም ሰዎች ከሞት ከተነሡና ከተፈረደባቸው በኋላ በኖርዳቸው መሠረት ወደ ገሃም ወይም ወደ መንገድ ሰማያት ይሄዳሉ። ሺህ ዓመት የተባለው ምሳሌያዊ አነጋገር ሲሆን ከዚህ ምድር ካረገበት ጊዜ እንደ ለዘላለም ለመንገድ እስከሚመለስበት ያለውን ጊዜ ያመለክታል። ከእንዳኛውና ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት በፊት ይህ አመለካከት በጣም የተለመደ ነበር። በፍጥነት በማዳገ ላይ የነበረው ክርስቶስ ለዓለም ሁሉ ስለሚዳረስ ሰላም ይሆናል የሚል እምነት ነበረቸው። ከጦርነት በኋላ ግን ይህ እስተሳሰብ እንደበፈተ ብዙ ተቀባይነት የለውም።

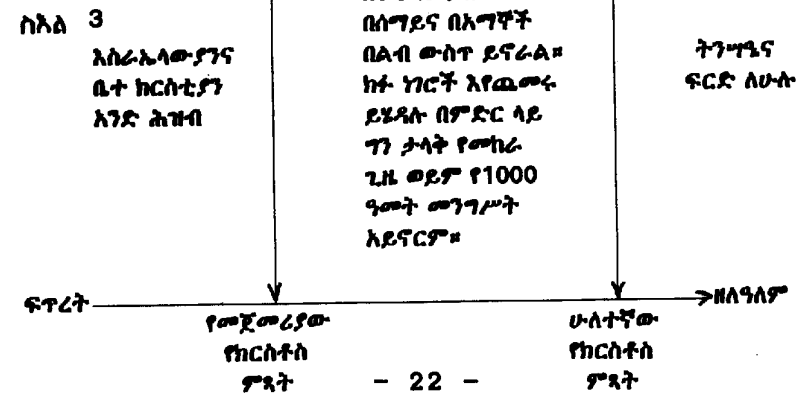
17ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ወንጌል ለዓለም ሁሉ የሚዳረስበት መንገድ አለን? (ማቴ.24:14 ተመልከት።)

ለ/ እብዛኛው የዓለም ሕዝብ ክርስቲያን ይሆናል ብለህ ታስባለህ?

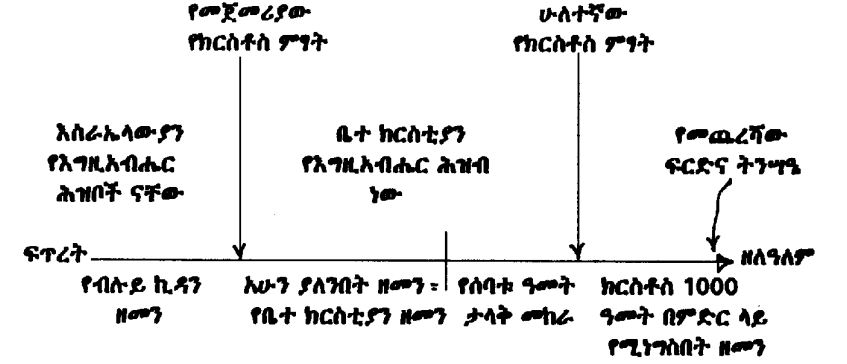
ቀጥሎ ከላይ የተሰጡትን አስተያየቶች በሠንጠረዥ ተመለከታቸዋለሁ። ወደ ጉን የተሰመረው መስመር ጊዜን ወይም ታሪኩን እንደሚያመለክት አስተውል። ከፍጥረት ጀምሮ ዘመናት እስከሚፈጸሙበት ድረስ ያለውን ጊዜ ያሳያል።

2. ቃል በቃል የሚወሰድ የዚህ ዓመት መንግሥት በዚህ ምድር ላይ ሊኖር እንዳይችል የሚሰነዘር አመለካከት። እስከ መጨረሻው ድረስ መልካም ሆነ ክፋ ሰዎች በዚህ ምድር ሊኖሩ እንዳሚችሉ እነዚህ ክርስቲያኖች ያምናሉ። ክርስቲያን በዚህ ምድር ላይ መጥቶ የሚገዛበት የዚህ ዓመት መንግሥት አይኖርም። የዚሁን ዓመት ጊዜ በምሳሌያዊነት ነው መረዳት ያለብን። ዛሬም ቢሆን ክርስቲያን የእርሱ በሆኑት ሰዎች ልብናት ከዚህ ምድር በሞት ተለይተው ከጌታ ጋር በመንግሥተ ሰማያት ካሉት ቀዱሳን ጋር እየገዛ ነው። በመጨረሻው ዘመን የዚህ ምድር ሁኔታ ይባባሳል። የሐሰት ትምህርት ይስፋፋል። ከዚያ በኋላ ሊኖሩበት በታላቅ ክብሩ ይመጣና በላቶችን ይደመሰሳቸዋል። መታን ይነሣል፤ ሁሉም እንደ ሥረው ይፈረዳበታል። ከዚያ በኋላ ለዘላለም በመንግሥተ ሰማያት ወይም በገሃነም ለመሆን ይሄዳሉ። እስረኤልና ቤተ ክርስቲያን አንድ በመሆናቸው በብሉይ ኪዳን ለእስረኤል የተሰጣት ተስፋ ሁሉ በመንፈሳዊ ሁኔታ ለቤተ ክርስቲያን ይፈጸማል። ይህ ብዙዎች ክርስቲያኖች አሁንም የሚከተሉት አመለካከት ነው።

3. ክርስቲያን የሚመለሰው ከዚህ ዓመት መንግሥት በፊት ነው። በምድር ላይ ቃል በቃል የሚወሰድ 1000 ዓመት ይነግሳል የሚል አመለካከት ነው። ይህን አመለካከት የሚከተሉ በፊት እግዚአብሔር ለአብርሃምና ለዳዊት የሰጠውን የተስፋ ቃል እንዳለ ይወስዳሉ። እግዚአብሔር ለእስረኤል ወደፊት ያለምንም ቅድመ ሁኔታዎች የሚፈጸም ቃል ኪዳናችን ሰጥቶአቸዋል። እግዚአብሔር ለእስረኤል ያለው እቅድ ለቤተ ክርስቲያን ካለው እቅድ በፍጹም የተለየ ነው። እነዚህ ክርስቲያኖች በዚህ ዘመን መጨረሻ ክርስቲያን ለቤተ ክርስቲያን ይመጣላታል ብለው ያምናሉ። ከእርሱ ጋር ለመሆን ክርስቲያኖች ወደ መንግሥተ ሰማያት ይወሰዱና በእርሱ ይፈረዱባቸዋል። በምድር ላይ ገን ታላቅ መከራ ይሆናል፤ በሁሉም ሰዎች ላይ የእግዚአብሔር ቁጣ ይወርዳል። ከሰባት ዓመት በኋላ ክርስቲያን ወደ ምድር ይመለሳል፤ የክፋት ኃይላትን ከደመሰሰ በኋላ በምድር ለዚህ ዓመት ይነግሳል። ይህም ጊዜ የታላቅ ሰላምና ብልጽግና ዘመን ይሆናል። በአዳም ምክንያት የደረሰው እርግጥን ከተፈጥሮ ሁሉ ላይ ይወገዳል። ክፋት በክርስቲያን ይታገዳል። በዚሁ ዓመት ጊዜ እስረኤል የምትጫወተው ተልቅ ሚና ይኖረታል። ነገር ግን የምትጫወተው ሚና ምን ዓይነት እንደሆነ አከራካሪ ነው። በዚህ ጊዜ ለእስረኤል የተነገረው ተስፋ በአንዳንድ ሁኔታ ይፈጸማል። ከዚህ ዓመት መንግሥት በኋላ ለመጨረሻ ጊዜ በእግዚአብሔር ላይ የተቃውሞ ጦርነት ይደረጋል። ክርስቲያን ገን የክፋትን ኃይሎች ይደመሰሳቸዋል። በመጨረሻ ፍርድ ያልደኑት ሰዎች ወደ ገሃነም ይጣላሉ። አዲስ ሰማይና አዲስ ምድር ይፈጠራል፤ ዘላለማዊነትም ይጀመራል።

በዚህ በመጨረሻው አመለካከት ላይ ሦስት ጥቃቅን ልዩነቶች አሉ። አንዳንዶች ክርስቲያኖች የሚነጠቁት ከታላቁ የመከራ ዘመን በፊት እንደሆነ ይናገራሉ። አንዳንዶች ክርስቲያኖች የሚነጠቁት በታላቁ መከራ ዘመን እንደሆነ ይናገራሉ። ሌሎች ደግሞ ክርስቲያኖች በታላቁ መከራ ዘመን ውስጥ እንደሚኖሩ ይናገራሉ። ከዚያም ወደ ሰማይ እንደሚነጠቁና ከክርስቲያን ጋር በምድር ላይ ለመገዛት እንደሚመለሱ ያመለክታሉ።

በአተረጓጎም ረገድ ሲታይ በሁሉም አመለካከት ተገር የማይረገፍ አንድም የለም። ጸሐፊው የዚሁን ዓመት የንግሥና ጊዜ እንደተደረገው አድርጎ ነው የወሰደው። ይህን ነገር በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከሁሉም ገልጽ ሆኖ የተጻፈ ነገር እንደሆነ ነው የሚያምነው። ስለዚህም እኔ ለዳኔል መጽሐፍ የምሠጠው አተረጓጎም ይህን ሦስተኛውን አመለካከት የሚያንጸባርቅ ይሆናል። በምታጠነበት ጊዜ የኔ አንድ የአተረጓጎም ዘዴ እንደሆነ አስተውሉ። ሌሎች ኮሚኒታሪዎች (ማብረፊያዎች) ወይም ሠዎች የትንቢት ዳንኤልን መጽሐፍ በተለየ መልኩት ማጠናከር ይረዳት ይሆናል።

ስለ ትንቢት ልናስታውሰው የሚገባን አንድ ሌላ ሀቅ አለ። ብዙ ትንቢቶች ተረጎሟት አላቸው። በሌላ አነጋገር በቅርብ ጊዜ ከፈላጊ ተረጎሟት ሊኖር ይችላል። ሙሉ ተረጎሟት ግን ከብዙ አመት በኋላ የሚሆን። ለምሳሌ፡- አንብቦ የነበሩ ሌዲፋኒስ ስለሚባለው ክፉ መሬት ትንቢት እንደተናገረ በጥናታችን ጊዜ እናያለን። ቢሆንም ይህ ትንቢት ተረጎሟት የሚኖረው በመጨረሻው ዘመን በሚነሳው አንቲክሪዬስት በሚባለው ክፉ መሬት ነው።

የመጽሐፍ ቅዱስን ትንቢት ስታጠና ዋናው ጉዳይ፡- ለወደፊት እግዚአብሔር እንዲት እንደሚሠራ ስላለህ አስተሳሰብ ወይም አመለካከት ለማብረረት አይደለም። እነዚህ የተለያዩ አመለካከቶች እጠቃላይ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርትን እንድንረዳ ያስቸሉን ይሆናል፤ ይሁን እንጂ ከዚህ በበለጠ ሁኔታ ልናስተውል የሚገባን ጉዳይ አለ። በየትኛውም ሥፍራ ቢሆን መጽሐፍ ቅዱስ የወደፊትን በሚመለከት ጉዳይ ገልጽ የሆነ ሀሳብ አልሰጠም። ወደፊት የሚሆነውን ሁሉ እንድናውቅ እግዚአብሔር አልፈለገም። ትንቢት የተሰጠው ግን እኛን ዛሬ እንዲያበረታታንና እንዲያድናናን ነው። ብዙ ጊዜ ትንቢት የተሰጠው በአስቸጋሪ ወቅት ነበር። ዳንኤልና እስራኤላውያን ጓደኞቹ በምርኮ ውስጥ ነበሩ። እግዚአብሔር ለዳንኤል ትንቢትን የሰጠበት ዋናው ምክንያት ሁሉም ነገር በእርሱ ቁጥጥር ሥር እንደሆነ ለዳንኤልና ለእኛ ሊያሳየን ነበር። ምንም እንኳን መሬቶቹ ባያምኑም እኩዛብ በሙሉ በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ናቸው። በምድር ላይ ያለ ኃያላን መንግሥታት በእግዚአብሔር ምሬትና ቁጥጥር ሥር ናቸው። እግዚአብሔር የታፈነ ተቆጣጣሪ ነው። መሬቶችን የሚያነሳም ሆነ የሚጥል እርሱ ነው። የእርሱ በሆኑት ሕዝቦች ላይ የሚደርሰው ነገር ሁሉ በእርሱ ቁጥጥር ሥር ነው። ስለዚህም ክርስቲያኖች ሆይ ተደናኑ። ጊዜው ምንም ያህል የዉላመት ሁኔታዎችም እጅግ የከፋ ቢሆኑም እግዚአብሔር በዙፋኑ ላይ መሆኑን አትርሱ።

18ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ መዝ.2:1-6 እና ዳን.2:20-22 ተመልከቱ።

ለ/ እነዚህ ጥቅሶች እግዚአብሔር በሁሉ ነገር ስላለው ቁጥጥር ምን እንደሆነ ይናገራል?

ሐ/ በገል ሕይወትህ ወይም በሀገርህ ላይ እግዚአብሔር

በሁሉም ሁኔታ ተቆጣጣሪ መሆኑን ያረጋግጥከው እንዴት ነው?

እሁን እግዚአብሔር የሁሉ ነገር የበላይ ተቆጣጣሪ ስለመሆኑና በተለይም ጸገም የሕይወት ተቆጣጣሪ ስለሆነ ላንድ እናታ አመሰግናለሁ።

አረተኛ ቀን፡-

በዚህ ትምህርት ላይ ክለሳ አድርገህ በሳምንታዊው ስብሰባ ላይ ለሚኖረው ውይይት ዘገጃት አድርግ።

አምስተኛ ቀን፡-

ሳምንታዊ ስብሰባ

የቡድኑ መሬት፡- ከትምህርት አንድ ላይ ለሳምንት ስብሰባ የተሰጠውን መመሪያ በትክክል መከተልህን አረጋግጥ። ለእያንዳንዱ ክፍል የተወሰነውን ጊዜ መስጠትህን አረጋግጥ።

1. የሳምንት የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ትምህርቱን መከለስ
4. የውይይት ጊዜ

ሀ/ 1. ነቢይ ምንድነው?

2. በዘመናችን ነቢዮች እሉን?

3. ካሉ፡- ከመጽሐፍ ቅዱስ ነቢዮች የሚለዩት እንዴት ነው?

4. የሚመሳሰሉትን እንዴት ነው?

ለ/ 1. የሐሰት ነቢይ ምንድነው?

2. በዘመናችን የሐሰት ነቢዮች እሉን?

3. ምን ዓይነቶች ናቸው?

4. ትንቢታቸው ይፈጸማልን?

5. ሙሉ በሙሉ ትንቢታቸው ሁሉ ይፈጸማልን?

6. እውነተኛውንና ሐሰተኛውን ነቢይ የምንለየው እንዴት ነው?

ሐ/ 1. የወደፊቱን በሚመለከት ሁኔታ ላይ በቀረቡት ሦስት አስተሳሰቦች ላይ ተወያዩ።

2. አስተሳሰቦቹ የተለያዩ የሆኑት ለምንድነው?

3. የተለያዩት እንዴት ነው?

4. የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?

5. አንተ የምትሰማው ከየትኛው አመለካከት ነው?

6. የአንዳንዶቹ አመለካከቶች እጸገኛኑት እንዴት ነው?

7. ቢተ ክርስቲያንህ የምትከተለው የትኛውን አመለካከት ነው?

መ/ 1. ከትንቢት የምንማረው ዋናውና ጠቃሚው ነገር ምንድነው?

2. ይህ በዘመናችን እንዴት ሊያበረታታን ወይም ሊያድናና ይቻላል?
3. መጪውን ጊዜ ለመጋፈጥ የሚያስቸላንን እምነት እንዴት ነው የምናገኘው?

5. ጸሎት።

ተምህርት ሦስት

ዳንኤልን መመርመር

የመጀመሪያ ቀን

በዚህ ሳምንት የዳንኤልን መጽሐፍ በአጠቃላይ እንመለከታለን። ስለ መጽሐፉ ጸሐፊ፣ ስለ ዳንኤል እናጠናለን። ደኃኤል የተባለው መቼ እንደሆነም እናጠናለን። በመጨረሻም ጠቅላላ ባለ መልኩ መጽሐፉን ከተመለከትን በኋላ የመጽሐፉ ዋና ዋና ተምህርቶች ምን እንደሆኑ ለማየት እንሞክራለን።

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ጠቅላላ የዳንኤልን መጽሐፍ አንብብ።

ለ/ በእያንዳንዱ ምዕረፍ ውስጥ ያለው ዋና ተምህርት ምን እንደሆነ አጠር አዳርገህ ዳኛ።

ሁለተኛ ቀን

2ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በአማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ ትንቢት ዳንኤል የሚገኘው በየትኛዎቹ ሁለት መጽሐፍቶች መካከል ነው?

ለ/ በነቢያት መጻሕፍት ዘርዘር ውስጥ ተቀምጦአልን?

በአማርኛውም ሆነ በእንግሊዝኛው መጽሐፍ ቅዱስ ዳንኤል የሚገኘው በነቢያት መጻሕፍት መካከል ነው። የሚገኘውም በሕዝቅኤልና በሆሴዕ ትንቢቶች መካከል ነው። ይሁን እንጂ ሁልጊዜ በዚህ ቦታ አልነበረም የሚገኘው። የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በአንድነት በቅዱም ተከተል በተጠረዙበት ዘመን፣ አይሁዳውያን ዳንኤልን ያስቀመጡት ከሌሎች መጽሐፎች ጋር ነበር። እነዚህ መጻሕፍት በነቢያት ተጽፈዋል ተብለው የሚያገመቱና ከሙሴ መጻሕፍት ምድብ ያልነበሩ ናቸው። ይሁን እንጂ «በጠቢባን» እንደተጻፉ ስለሚታመን ከመዘመሮች፣ ከምሳሌዎችና ወዘተ ጋር ተመድቦ ነበር። ምንም እንኳን በዳንኤል ነቢይነት ጥርጥር ባይኖረቸውም እንደ «ጥበበኛ» ቢቆጥሩት መርጠው ነበር።

ዳንኤል፡- ጸሐፊው

3ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዳን. 1:1-6 አንብብ። ዳንኤል ከየትኛው የሕዝብ ወገን ነበር?

ለ/ ወደ ባቢሎን የተወሰደው ለምንድነው?

ሐ/ የዳንኤልን ቤተሰቦች ከተረው ሕዝብ ልዩ የሚያዳርጋቸው ነገር ነበርን?

መ/ ዳንኤል በባቢሎን በነበረበት ጊዜ ለልዩ ተምህርት እንዲመርጥ ያደረገው ጉላዊ ባሕርይ ትምህርት ነበር?

በ605 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር ከአይሁዳውያን ጋር ተዋገቱ ጽል አደረጋቸው። ይሁዳን ማሸነፉን ለማሳየት ናቡከደነፆር ሁለት ነገሮችን ወሰደ። በመጀመሪያ፡- የቤተ መቅደሱን ዕቃዎች ወሰደ፤ በሚያመልካቸው ጣዖታት መቅደስ አኖረቸው። በሁለተኛ ደረጃ ምርጥ ምርጥ ወጣቶችንና አስፈላጊ የሆኑ ሰዎችን ወደ ባቢሎን ይዞአቸው ሄደ። በዚህ ጊዜ ወደ ባቢሎን የተወሰዱት ሰዎች ምን ያህል እንደሆኑ እርግጠኛ አይደለንም። ነገር ግን ከተወሰዱት ወጣቶች አንዱ ዳንኤል ይባል እንደነበር እናውቃለን። ዳንኤል ከአይሁድ ወገን ነበር። ከዚህም በላይ ዘሩ ከገዢው መደብ ከዳዊት የዘር ሐረግ ጋር የተያያዘ ነበር። በኢየሩሳሌም በነበረበት ጊዜ ዳንኤል ተገቢውን ተምህርት ማግኘት የሚያጠረጥር አይደለም። «ነውር ከሌለባቸው፣ መልክ መልካሞች፣ በጥበብ ከሚያስተውሉት፣ ዕውቀት ከሞላባቸው፣ ብልሃተኛና አስተዋይ፣ በንጉሠም ቤተ መቆም ከሚችሉ» (ዳን. 1:4) ወጣቶች ወገን በመሆኑ ለከፍተኛ ተምህርት ተመረጠ። በእግዚአብሔር ላይ በነበረው እምነት ምክንያት እግዚአብሔር ባረከው፣ በባቢሎን ከነበሩት ተማሪዎችና መሪዎችም አሥር እጅ የበለጠ አደረገው። (ዳን. 1:20)

4ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዳንኤል 1:21 አንብብ።

ለ/ ዳንኤል በባቢሎን አስተዳደር ውስጥ የሠረው ለምን ያህል ጊዜ ነው?

ሐ/ ንጉሥ ቂርሰ መቼ እንደነገሠ ለማወቅ የመጽሐፍ ቅዱስን መዘገብ ቃላት ተመልከት።

ዳንኤል ወደ ባቢሎን የተወሰደው በ605 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። በመጀመሪያ ከባቢሎን መንገዱ ጋር በኋላም ከሚዶንና ፋርስ መንገዱ አስተዳደር ጋር ሠርቶአል። በዳንኤል መጽሐፍ መጨረሻ ላይ የተጻፉት ነገሮች የተከናወኑት በ537 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። ዳንኤል ለ70 ዓመት ያህል በከፍተኛ ሥልጣን ላይ ነበር። የመጽሐፉ ታሪክ በሚያከትምበት ጊዜ ዳንኤል የ85 ዓመት ሰው ሳይሆን እንደሚቆይና ከዚህም በኋላ ትንሽ ቆይቶ እንደሞተ ይገመታል።

5ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ሐዘ.14:14፥ 20፥ 28:3 እንብብ።
ለ/ ዳንኤል ይታወቅጣቸው የነበሩት ልዩ ልዩ ባሕርያት ምን ነበሩ?

ሐዘቅኤልና ዳንኤል የኖሩትና የሠሩት በእንጽ ዘመን ውስጥ ነበር። ሁለቱም በባቢሎን የነበሩ ምርኮኛ ነበሩት ናቸው። ሐዘቅኤል ትንቢቱን ሲጽፍ ዳንኤል በሀገሩ ውስጥ የታወቀ ዘነኛ ሰው ነበር። በምርኮ ምድር እያለ እንኳ የእግዚአብሔርን ሕገ ይከተል ነበር፤ በጽድቅነቱና በጥበበኛነቱ ይታወቅ ነበር።

የትንቢት ዳንኤል ጸሐፊ ረሱ ዳንኤል ነው። (ዱን. 9:2 እና ዱን.10:2)። የትንቢት ዳንኤል ጸሐፊ ዳንኤል መሆኑንም ክርስቶስ ተናግሮአል፤ (ማተ.24:15)። እብዛኛውን የመጽሐፉን ክፍል የጻፈው ወደ ሐይወቱ ናዳሚ እነባቢ መሆኑ የሚያጠራጥር አይደለም። መጽሐፉ የተረጸመው በ537 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነው። ለብዙ ዘመናት ክርስቲያኖችም ሆኑ አይሁዳውያን ዳንኤል በባቢሎናውያን ዘመን የነበረ እውነተኛ ሰውና ጸሐፊ መሆኑን ስያምኑ ናረዋል። ሆኖም ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ አዋቂዎች ዳንኤል መጽሐፉን እንዳልጻፈው አድርገው ይሰባሉ። ነገር ግን ረሱን ዳንኤል ብሎ የሚጠራ ሌላ ሰው ትንቢቶቹ ከተረጸሙ በኋላ መጽሐፉን እንዳጻፈ ይናገራሉ። እንደ እነርሱ አነጋገር ይህ ሰው መጽሐፉን የጻፈው ከብዙ መቶ ዓመታት ቀደም ብሎ እንደነበር አድርጎ ነው ያቀረበው ይላል። እነዚህ ሰዎች እንዲሁ በጣላት የሚናገሩት ማንም ቢሆን በእንዲሁ ዓይነት ተከክለኛነት የወደፈቱን ትንቢት ለመናገር ይችላል ብለው ባለማመናቸው ነው። ለእኛ ለክርስቲያኖች ግን ዳንኤል በእርግጥ በሐይወት የነበረ ሰው እንዲሆን ይህንንም ታላቅ ትንቢት በመንፈስ ቅዱስ ተመርቶ እንዳጻፈው የምንጠራጠርበት ምንም ምክንያት የለም።

ዳንኤል፡- የትንቢት መጽሐፍ

የብሉይ ኪዳንን መጽሐፍት እያጠናን ወደ ዳንኤል ስንመጣ መጽሐፉ ከሌሎች የብሉይ ኪዳን መጽሐፍት በጣም የተለየ እንዲሆን እንረዳለን። በውስጡ ታሪክ ቢኖርበትም እንደ 1ኛ እና 2ኛ ሳሙኤል የታሪክ መጽሐፍ አይደለም። መጽሐፉ የትንቢት መጽሐፍ ነው፤ ይሁን እንጂ ትንቢቱን የሚያቀርብበት ሁኔታ ከኢሳይያስና ከኢርምያስ የተለየ ነው። እንደገና ምሁረን ትንቢት ዳንኤል «አፖካሊፕቲክ ሊትራቸር» /የወደፈቱን የሚያመለክቱ መጽሐፍት/ ውስጥ የሚመደብ ልዩ መጽሐፍ ነው በጣላት ይናገራሉ። «አፖካሊፕቲክ» ጣላት «እውነትን መገለጥ» ጣላት ነው። ይህ ዓይነት ሥነ ጽሑፍ ብዙ ጊዜ የሚይዘው እግዚአብሔር በመላእክት በኩል መጪውን ጊዜ የሚገልጽበት ረዕዮችን ነው። የዚህ ዓይነት ሥነ ጽሑፍ እግዚአብሔር ለወደፈቱ በታላላቅ ተአምራቶች በኩል ኖሮቶችን እንዲት እንዲያስተምረውን ከማሳየቱ ሌላ አንድ ታላቅ የሰላም ዘመን እንዲመጣም

ይተነብያል። በዘመናት መጨረሻ ዓለም በሙሉ ይለወጣል።

6ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዘካ.8:20-23 እና 14:9-16 እንብብ።
ለ/ እነዚህ ጥቅሶች ከዳንኤል ረዕዮች ጋር የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?

ዘካርያስ በብዙ ሁኔታ ከዳንኤል ጋር ይመሳሰላል። ሁለቱም ስለሚ መጣው ኖርድና ጥፋት ያመለክታሉ። ከዚያ በኋላ ለሰው ልጆች በሙሉ ሰላም ይሆናል። የዮሐንስ ረዕይ እንደ ምሳሌነት ከእንዲሁ ዓይነት ጽሑፎች ጋር ሊጠቀስ ይችላል። በእርግጥም ዳንኤል፥ ዘካርያስና የዮሐንስ ረዕይ በብዙ ሁኔታ ተመሳሳይ ናቸው። ሦስቱም ስለ ታሪካዊ ክንዋኔዎች ይጀምሩና እግዚአብሔር ስለ ወደፈቱ ያለውን ዕቅድ በረዕይ መልክ ይገልጻሉ። ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጪ የዚህ ዓይነትን የአጻጻፍ ስልት ተከትለው የተጻፉ ብዙ መጽሐፍት ይገኛሉ።

7ኛ ጥያቄ፡- እብዛኛዎቹ የብሉይ ኪዳን መጽሐፍት የተጻፉት በምን ቋንቋ ነው?

የዳንኤልን መጽሐፍ ልዩ የሚያደርገው ሌላው ምክንያት በሁለት የተለያዩ ቋንቋዎች መጻፉ ነው። እብዛኛው የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ የአይሁድ ቋንቋ በሆነው በዕብራይስጥ ለመጻፍ ያለጥርጣሪ ታውቃላቸዋል። ዳንኤል ምዕረፍ 1 እና ምዕረፍ 8-12 በዚህ ቋንቋ ነበር የተጻፈ። ይሁን እንጂ ዳንኤል 2-7 የተጻፈው በአረማይክ ቋንቋ ነው። (በሌላም አጠራር ካልደ ይባላል።) ካልደ ወይም አረማይክ በዳንኤል ዘመን በባቢሎንና በእብዛኛው የመካከለኛው ምሥራቅ አገሮች ይጠቀሙበት የነበረ ቋንቋ ነው።

8ኛ ጥያቄ፡- የትንቢት ዳንኤል ምዕረፍ 4 ጸሐፊን ልዩ የሚያደርገው ነገር ምንድነው?

ትንቢት ዳንኤልን ምዕረፍ 4 ልዩ የሚያደርገው በናቡከደነፆር መጻፉ ነው። ናቡከደነፆር ከእስካብ ወገን ነው። በእርግጥ በእግዚአብሔር ያመነ ሰው ለመሆኑ እንኳ እርግጠኛ አይደለንም። ይሁን እንጂ በምድር ሁሉ የታወቀ ታላቅ ንጉሥ እንኳ ስለ እግዚአብሔር ኃይል ያለውን አጽናቆት እንዲናገር እግዚአብሔር ይህን ምዕረፍ እንዲጽፍ አድርጎታል።

ሦስተኛ ቀን፡- የዳንኤል ዋና ዋና ሐሳቦች

9ኛ ጥያቄ፡- የትንቢት ዳንኤልን ዋና ዋና ሐሳቦች ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ተመልከት።

የዳንኤል መጽሐፍ ንጽፈ ሐሳቦችን በተለያዩ መንገድ ማስቀመጥ ይቻላል። ቀጥሎ የምንመለከተው ግን ካሉት የተለያዩ መንገዶች አንዱናውን ነው።

ክፍል አንድ፡- ታሪካዊ ክንዋኔዎች

1. የዳንኤል መፈተንና ወጣቶቹ በት/ቢቱ ውስጥ፤ ዳንኤል 1።
2. ናቡከደነሾር ስለ ታላቁ ምስል ያየው ሐልም፤ ዳንኤል 2።
3. የዳንኤል ጓዳኞች በእቶት እሳት መፈተን፤ ዳንኤል 3።
4. ናቡከደነሾር ስለ ረዥሙ ዛፍ ያየው ሐልም፤ ዳንኤል 4።
5. የብልጣሶር ገብዛና የእግዚአብሔር በገድገዳው መጻፍ፤ ዳንኤል 5።
6. የዳንኤል መፈተን፥ የሸማገሌው በእንበሶች ጉዳገዳ ውስጥ መጣል፤ ዳንኤል 6።

ክፍል ሁለት፡- ረዕዮች

7. ዳንኤል ስለ እረቱ እረዊት ያየው ረዕይ። ዳንኤል 7
8. ዳንኤል ስለ እውረው በገ፥ እውረው ፍየልና ታናሹ ቀንድ ያየው ረዕይ። ዳንኤል 8
9. ዳንኤል ስለ «ሰብዓ ሱባኤ» ያየው ረዕይ። ዳንኤል 9
10. ዳንኤል ስለ ሰሜን ንጉሥና ስለ ጸቡብ ንጉሥ ያየው ረዕይ። ዳንኤል 10-12

የዳንኤል ጥናታችንን በጥልቀት በቀጠልን ቁጥር እያንዳንዱ ረዕይ ከመጀመሪያው ድልቅ እየተብረረ መምጣቱን እንመለከታለን። እግዚአብሔር ለናቡከደነሾር በሰጠው የመጀመሪያው ረዕይ (ምዕረፍ 2) ከዳንኤል ዘመን አንጦቶ የእግዚአብሔር መንግሥት እስከሚመሠረትበት ጽረስ በምጽር ላይ የሚነሡትን ዋና ዋና መንግሥታት ገልጸለታል። ዳንኤል ምዕረፍ 7 ጸገሞ እረት ዋና ዋና መንግሥታት እንደሚነሱ ይናገራል። ከአንዱ መንግሥት ጸገሞ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ለማጥፋት የሚሻ አንድ ክፉ ሰው እንደሚመጣ ጨምሮ ይናገራል። በመጨረሻም ምዕረፍ 9 የሚጻመደው በእግዚአብሔር ዘላለማዊ መንግሥት መመሥረት ነው። ምዕረፍ 8 በሁለቱ መንግሥታት መካከል በሚጸረገው ውጊያ ላይ ያተኩራል፤ ወደፊት ስለሚነሳውም ክፉ መሪ ገለጸ ይሰጣል። ምዕረፍ 9 የመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢቶች የጆርገ አጥንት ሊባል ይቻላል። ከእስራኤል ልጆች መመለስ አንጦቶ ክርስቶስ እስከሚመጣበት ዘመን ጽረስ ያለውን ትክክለኛ ጊዜ ይገልጻል። በተጨማሪም ስለሚመጣው ክፉ መሪ ይናገራል። ምዕረፍ አሥረ አንድ ከሚነሡት መንግሥታት ስለ አንዱ ያብረረል፤ ስለሚያጸርጉት ጦርነት ከገለጸ በኋላ ስለሚመጣው ክፉ መሪም ጨምሮ ይናገራል።

የትንቢተ ዳንኤል መጽሐፍ መሪ ሐሳብ

10ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ እነዚህን ጥቅሶች ተመልከት ዳንኤል 4:25፥ 32፥ 5:21
ለ/ የጥቅሶቹ ዋና ተምህርት ምንድነው?

በመጽሐፍ ቅዱስ ከሚገኙት የተለያዩ መጻህፍቶች የዳንኤል መጽሐፍ ከሁሉም በበለጠ ሁኔታ እግዚአብሔር በሰዎችም ሆነ በመንግሥታት ላይ ያለውን የበላይነት ምናልባት በገልጽ ያሳይ ይሆናል። ከእግዚአብሔር የሚበልጥ አንድ መንግሥት የለም። እንደ ሐሳቡና ፍላጎቱ እግዚአብሔር መሪዎችን ያስነሣል፥ ሲፈልግም ያዋርዳቸዋል።

11ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዳንኤል 4:34-35ን ተመልከት።
እነዚህ ጥቅሶች ክርስቲያኖችን በምን ዓይነት መንገድ ሊያበረታቱ ይችላሉ?
ለ/ እነዚህን ጥቅሶች በቃልህ አጥናቸው።

የትንቢተ ዳንኤል ዐቢይ ተምህርቶች

ከዳንኤል መጽሐፍ የምናገኛቸው ብዙ ተምህርቶች አሉ። ከእነዚህም ጥቂቶቹ ቀጥሎ ተዘርዝረውልሃል።

1. ምን ጊዜም ቢሆን በእግዚአብሔር ሕዝብና በማያምኑት መካከል ትገል ይኖራል። የእግዚአብሔር ሕዝብ ግን በእምነታቸው ጸንተው ለመቆምና የቅዱስና ኑርን ለመኖር መወሰን አለባቸው። (ዳን.1:1-20፤ 6፤ 11:31-35።)

2. ምንም እንኳን የእስካብ መንግሥታት በእግዚአብሔር ልጆች ላይ ቢነሡም እግዚአብሔር ግን ለሕዝቡ ይጠነቀቃል። (ዳን.3:16-18፤ 6:16፤ 20-23።)

3. እግዚአብሔር ኃያል እምላክ ነው። እስካብን፥ መሪዎቻቸውንና የዓለም ታሪክን ወዘተ ይቆጣጠራል። (ዳን.2:20-22፤ 4:17፤ 25፤ 32፤ 34-35፤ 5:18-30፤ 6:26-27።)

4. እግዚአብሔር የማያምኑ መንግሥታትን እንኳ ኃይሉን እንዲያውቁ ያጸርጋቸዋል። (ዳን.2:47፤ 4:34-37፤ 6:26-27።)

5. ከማያምኑት መካከል ቢሆንም እንኳ እግዚአብሔር የሚከተሉትን

ያከብረቱዋል። (ዳ.2:48-49፤ 3:30።)

6. የእግዚአብሔርን ሕዝብ ለማጥፋት የሚሞክር ክፉ መሪ ይነሣል። (ዳ.7:24-26፤ 11:36-45።)

7. የዓለምን መንግሥት ሁሉ የሚዳመስስ ዘላለማዊ መንግሥት ይመጣል። ይህ መንግሥት ሊጠፋ አይችልም፤ ለዘላለም ይኖራል። (ዳ.2:44፤ 7:9-14)

12ኛ ጥያቄ፡- እነዚህ ዐቢይ ትምህርቶች በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ ያሉትን ክርስቲያኖች በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ሊያበረታታ ይችላሉ?

እምላካችን ነገሥአል፤ በሰማያት ላይ ይገዛል፤ በምድርም ላይ ይገዛል። ምንም እንኳን አንዳንድ ጊዜ ይህን ለመቀበል ቢያስቸግረንም እውነት መሆኑን በእምነት ልንቀበለው እንችላለን። እግዚአብሔር በፈቀደ ጊዜ ዘላለማዊ መንግሥቱን ይመሠርታል። በጽድቅ ይገዛል። ሁሉም በሰላም ይኖራል።

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ረዕይ 21-22:6 አንብብ።
ለ/ የዚያ ዘላለማዊ መንግሥት አንዳንድ ባሕርዮች ምንድን ናቸው?
ሐ/ እኛ ክርስቲያኖች በዚህ እንዴት ነው የምንበረታታው?

14ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ስለሚመጣው የእግዚአብሔር መንግሥት እስከ ላንድ እፍታ ረጋ ብለህ አስብ።
ለ/ በሕይወታችን ያለውን ቸገር ጨምሮ ሁሉም ነገር በእርሱ ቁጥጥር ሥር በመሆኑ እግዚአብሔርን አመስግን።
ሐ/ ለዚያ መንግሥት ተዘጋጅተሃል?
መ/ በእግዚአብሔር ፊት በቅድስና እየተመላለስክ ነው?

አረተኛ ቀን፡-

የዚህን ሳምንት ትምህርት ክለሳ አድርግ። የመወያያ ጥያቄዎችንም እንዳገና ተመልከታቸው።

አምስተኛ ቀን፡- ሳምንታዊ ስብሰባ

1. የሳምንቱ የአምልኮ ጊዜ

2. ጸሎት

3. ትምህርቶችን መከለስ

4. የውይይት ጊዜ

- ሀ/ ከዳንኤል ሕይወት የምንማረቸው ትምህርቶች ምንድን ናቸው?
ለ/ 1. የምድቅ መሪ ሐሳብ ምንድነው?
2. በመከረ ውስጥ ስናልፍ ይህ እውነት ሊያጽናናን የሚችለው እንዴት ነው?
ሐ/ 1. የዳንኤልን ዋና ዋና ትምህርቶች ዘርዘር።
2. ከእያንዳንዱ ዋና ዋና ትምህርት ምን እንማረለን?
3. እነዚህን ዋና ዋና ትምህርቶች በቤተ ክርስቲያንህ በምን ዓይነት መንገድ ማስተማር እንዳሚቻል ተወያዩበት።

5. ጸሎት።

ትምህርት አረት

ዳንኤል 1

የመጀመሪያ ቀን

«ዳንኤልም በንጉሡ መብልና በሚጠጣው ጠጽ እንዳይረከስ በልቡ አሰበ።» (ዳ.1:8)

ዳንኤልና ሦስት ጓደኞቹ ማለትም፡- እናንድ ሚሳኤልና አዛርያ ተወልደው ያደጉት በእስረኤል አገር ነበር። ከልጅነታቸው ጀምረው የእግዚአብሔርን ቃል ተምረዋል። በጽንገት ገን በማያምኑና አመፀኛ በሆኑት በባቢሎናውያን ተማረኩ። እነርሱ በገልጽ የሚያመልኩት እንዲሁ እውነተኛ እምላክ ነው። እሁን ገን ጣዖታትን በሚያመልኩ ሰዎች መካከል ናቸው። እንደ ፈለጉ እምላካቸውን ለማምለክ ነፃነት አልነበረባቸውም። ዳንኤልና ጓደኞቹ ወደ ባቢሎናውያን ትምህርት ቤት ገቡ፤ የባቢሎናውያንንም የሐሰት ሃይማኖት አስተማረዋቸው። እግዚአብሔር በየጊዜው የሚቀርብላቸውን እንዳይበሉ የከለከላቸው የምገብ ዓይነት ነበር። ምርጫ ነበረባቸው። እውነተኛውን እምላክ ይከተሉ ወይስ እውነተኛውን እምላክ ተተው የባቢሎናውያንን ጣዖታት ይከተሉ?

በዳንኤልና በሦስት ጓደኞቹ ፊት የተደቀነው ውሳኔ በጣም ከባድ ነበር። በባዕድ ምድር በእምነታቸው ጸንተው ይቆማሉ ወይስ የሀገሩን እምነት ይቀበላሉ? ለእምነታቸው ለመሞት ተዘጋጅተዋል ወይስ ከዘላለማዊው ሕይወት ይልቅ ለዚህ ዓለም ጊዜያዊ ጸስታ ይሸነፋሉ?

እንደ ደንክህ ሁሉ እኛም የምንኖረው በማያምኑ ሰዎች መካከል ነው። ምንም እንኳን የተወለደነው በኢትዮጵያ ምድር ቢሆንም በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ የምናምን ከሆነ የመንግሥተ ሰማያት ዜገች ነን። (ሬልጵ.3:20 ተመልከት።) በዚህ ምድር ብዙ ጊዜ ብቻችንን ነው የምንቆመው። ብዙ ሰዎችም በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ እያምኑም። እንዚአብሔርን የሚከተሉትንም ያሳድጋቸዋል። ምዕመናን እውነተኛውን አምላክ እንዳይከተሉ የሐሰት ሃይማኖታቸውንና ትምህርታቸውን ያቀርባሉ። ታዲያ፡ በዚህ መልኩል ጸንተን ለመቆም የምንችለው እንዴት ነው? ምንም እንኳን ብዙዎች ተቃዋሚ ቢሆኑም በእምነታችን እንዴት ጸንተን ለመቆም እንዳምንቻል ለመረዳት ደንክህ ምዕረፍ 1 እንመልከት።

እንደፍ፡- ደንክህ ለእንዚአብሔር ታማኝ ለመሆን ወሰነ። በባዕድ ምድር በቀላሉ እንዚአብሔርን መርሳት እንደሚቻል ደንክህ አሳምሮ ያውቃል። ለእንዚአብሔር ጸንቶ ለመቆም ከፈለገ ከሌሎች እንደሚለይ ያውቃል። እንዚአብሔርን ከተከተለ በእምነቱ ሊገደል እንደሚችል እንኳ ያውቃል። የንጉሡን ምግብ አልበላም በማለቱ እንኳ ደንክህ ስለ እምነቱ ሊገደል ይችል ነበር። ደንክህ ግን ዓይኖቹን በዚህ ዓለም ነገሮች ላይ ሳይሆን በዘላለማዊው ሕይወት ላይ ነበር ያኖረው።

ሁለተኛ፡- ደንክህ ሕይወቱን በእንዚአብሔር እጅ ውስጥ አኖረ። የአከባቢውን ገጠመኞቹን ሁኔታ በራሱ ጥበብ ለማሻሻል ከመሞከር ይልቅ በእንዚአብሔር ተማመነ። ስለዚህም ደንክህ በሙሴ ሕግ መጻሕፍት የተፈቀዱትን ምግቦች ብቻ እንዲበላ ፈቃድ ጠየቀ። በእምነቱ ጸፋር ከሆነ እንዚአብሔር እንዳሚያከብረው ያውቅ ነበር። እንዚአብሔር በሕይወቱ ተአምር እንዲያደርግ በጽናረት ለመጠየቅ ጸፈረ። ስለዚህም የተቀሩት በሙሉ ሥጋ ሲመገቡ፣ የወይን ጠጅም ሲጠጡ ደንክህና ቻዳኞቹ ግን ጥረጥረና ውሃ ነበር የሚመገቡት።

ሦስተኛ፡- እንዚአብሔር የደንክህን እምነት እንዳከበረ እንመለከታለን። እንዚአብሔር በሕይወታቸው ተአምር በማድረግ የንጉሡን ምግብ ከሚመገቡት ይልቅ ጤነኛ ሆነው ተገኙ። በባለሥልጣናት ፊት ሞገስ ሰጣቸው። «ለእነዚህም ለአረቱ ብላቴናት እንዚአብሔር በትምህርትና በጥበብ ሁሉ ዐውቀትንና ማስተዋልን ሰጣቸው» (ደን.1:17)። በከፍተኛ ሥልጣን ላይም አስቀመጣቸው።

በዓለም ላይ ክፋት በበዛበት ዘመን ውስጥ ነው የምንኖረው። ቀላሉ መንገድ ብዙዎች የሚጓዙበትን መንገድ መከተል ነው። ብዙዎችን መከተል ምን ጊዜም ቢሆን ቀላል ነው። ጥሩ ክርስቲያኖች ከሆኑን በሌሎች ዘንድ ተዋቂነትን ላናገኙ እንቅል ይሆናል። ምንም እንኳን ሕይወታችንን መሥዋዕት እስከማድረግ ጸረጃ ቢያደርሱንም እንዚአብሔር በሕይወታችን የመጀመሪያውን ሥፍራ መያዝ አለበት። እኛም ብንሆን ሕይወታችንን እንዳናረክስ መወሰን አለብን።

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ 1ጴጥ.3:8-17 እንብብ። በዚህ ክፍል ጴጥሮስ የሚሰጠን ምክር ከደንክህ ሕይወት ልምድ ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው?

ለ/ ክርስቶስ የሕይወታችን ጌታ መሆኑን የምናሳየው እንዴት ነው?

ሐ/ ክርስቲያኖች ዛሬ በምን ዓይነት መንገድ ነው ደንክህ የደረሰበት ዓይነት ፈተና የሚደርስባቸው?

መ/ ከደንክህ ሕይወት የምትማሩት ምንድነው?

2ኛ ጥያቄ፡- ደንክህ ምዕረፍ 1ን እንብብ።

ሀ/ ደንክህ በምርኮኝነት ወደ ባቢሎን በተወሰደበት ዘመን በይሁዳ ይገዛ የነበረው ማነው?

ለ/ ደንክህና ቻዳኞቹ በትምህርት ቤት ውስጥ የነበሩት ለምን ያህል ጊዜ ነው?

ሐ/ ትምህርታቸውን ከጨረሱ በኋላ ደንክህና ቻዳኞቹ ከተቀሩት ተማሪዎች ጋር ሲወዳደሩ እንዴት ሆነው ተገኙ?

ሁለተኛ ቀን

ክፍል አንድ፡- ደንክህ 1:1-5

ደንክህ 1:1-5 በጥንቃቄ ካነበብክ በኋላ ለሚከተሉት ጥያቄዎች መልስ ሰጥ። መልሶችም ሁሉ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ይገኛሉ። ይህንን መጽሐፍ ስታጠና በእያንዳንዱ ምዕረፍና ክፍል እንዲሁ አድርግ።

ጥያቄዎች

3ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ደንክህ ወደ ምርኮ ሲወሰድ የይሁዳ ንጉሥ የነበረው ማነው?

ለ/ ለምን ያህል ጊዜ ነገሠ?

4ኛ ጥያቄ፡- ደንክህን ወደ ምርኮ የወሰደው የባቢሎን ንጉሥ ማን ይባላል?

5ኛ ጥያቄ፡- የይሁዳን ንጉሥ ለባቢሎን አሳልፎ የሰጠ ማነው?

6ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ከኢየሩሳሌም ወደ ባቢሎን የተወሰደው ሌላ ነገር ምንድነው?

ለ/ እነዚህ ዕቃዎች በባቢሎን ውስጥ የት ነበር የተቀመጡት?

ሐ/ የባቢሎን ንጉሥ ዕቃዎቹን እዚያ ያስቀመጠበት ምክንያት ምን ይመስልሃል?

7ኛ ጥያቄ፡- ንጉሡ ደንክህን ወደ ትምህርት ቤት ያስገባው ለምን ይመስልሃል?

8ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ደንክህና ሦስቱ ቻዳኞች ከየትኛው ነገድ ነበሩ?

ለ/ ቤተሰባቸውን ልዩ የሚያደርገው ምንድነው?

9ኛ ጥያቄ:- ዳንኤልና ጓደኞቹ በትምህርት ቤቱ ለመማር እንዲመረጡ ያበቃቸው ልዩ ስሞታቸው ምንድነው?

10ኛ ጥያቄ:- ዳንኤልና ጓደኞቹ በትምህርት ቤት በነበሩበት ጊዜ ይማሩ የነበረው ምንድነው?

11ኛ ጥያቄ:- ሀ/ ዳንኤልና ጓደኞቹ ለምን ያህል ጊዜ ነው በት/ቤት የቆዩት?

ለ/ ትምህርቱን ከጨረሱ በኋላ ምን ሆኑ?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ (ኮሚንታሪ)

ስለዚህ መጽሐፍ ጸሐፊ ማለትም ስለ ዳንኤል ስፋ ያለ ገለጻ የሚሰጠን በመሆኑ ምዕረፍ አንድ በጣም አስፈላጊ ክፍል ነው። ዳንኤል ማነው? ከየት መጣ? ወደ ባቢሎን እንዴት ሄደ? ምን ዓይነት ሰው ነበር? ለእነዚህ ጥያቄዎች ሁሉ መልስ የምናገኘው ከምዕረፍ አንድ ነው።

ዳንኤል መጽሐፉን የሚጀምረው እንዴት ወደ ሰናዖር ወይም ወደ ባቢሎን እንደመጣ በመገለጽ ነው። ሰናዖር የባቢሎን ጥንታዊ ስም ነው። በዘፍጥረት 11:1-9 እንደምንመለከተው ሰናዖር በእግዚአብሔር ላይ ክፋ ነገር የሚደረግበት ቦታ ነበረች። ስለዚህም እግዚአብሔር የሐዘቡን ቋንቋ ጸበላለቀው። ምናልባትም ዳንኤል በዚህ ስም የተጠቀመው የባቢሎንን ምድር ክፋት ለማመልከት ሳይሆን አይቀርም። ዳንኤል ወደ ባቢሎን የተወሰደው በ605 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። የይሁዳ ንጉሥ ኢዮአቂም ይባል ነበር። በዚያ ዘመን በቅርቡ በባቢሎን ላይ የሚነገሠው ናቡከደነሾር ለውጊያ ወደ ገብፅ እየተጓዘ ነበር። ወደ ገብፅ በመጓዝ ላይ እያለ ወይም ከገብፅ ሲመለስ ወደ ኢየሩሳሌም መጥቶ ኢዮአቂምን በቁጥጥሩ ሥር አደረገው። ናቡከደነሾር በመጀመሪያ ወደ ኢየሩሳሌም ስለመጣበት ሁኔታ ብዙ የምናውቀው ባይኖረንም ዳንኤል ግን ከተማይቱን እንደከበበ ይናገራል።

12ኛ ጥያቄ:- ሀ/ 2ኛ.23:24-25:21 እንብብ።

ለ/ በእነዚህ ምዕረፎች የተጠቀሱትን የይሁዳ ነገሥታት ስም ዘርዘር።

ሐ/ እነዚህ ነገሥታት ምን ሆኑ?

መ/ ስንት ጊዜ ነው ባቢሎን ይሁዳን ለመውጋት የመጣቸው?

2ኛ.23:24-25:21 ስለ መጨረሻው የይሁዳ ንጉሥ ይናገራል። በረርሃ እግዚአብሔር የሚታወቀው የመጨረሻው ንጉሥ ኢዮሰያስ ከገብዓውያን ጋር ሲዋጋ ሞተ። ይህ የሆነው በ609 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። ልጁ ኢዮአክስ በገብዓውያን ተማርኮ ከመወሰዱ በፊት

የነገሠው ለሦስት ወር ብቻ ነው። ኢዮአቂም የሚባል ሌላው የኢዮሰያስ ልጅ ነገሠና አሥረ አንድ ዓመት ገዛ። ንጉሥ ይሁን እንጂ በገዛቱ ዘመነ መንግሥት የናቡከደነሾር አሸከር ነበር። ይህም የሆነው ባቢሎንና ገብፅ በተዋቸበት ዘመን በ605 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እንደሆነ አያመረጥም። ይህም ዳንኤልና ጓደኞቹ ወደ ባቢሎን የተወሰዱበት ጊዜ ሲሆን፣ ኢዮአቂምም ከነገሠ ገና ሦስተኛ ዓመቱ ነበር። በብዙ ሁኔታ የአይሁዳውያን ምርኮ የተጀመረበት ጊዜ ነበር። ይሁን እንጂ በይሁዳና በባቢሎን መካከል ስለተደረገው ትልቅ ጦርነት አልተጠቀሰም። የሚቀጥለው ንጉሥ የአኪን በ597 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በባቢሎን ላይ አመፀ፤ ጽል ከተደረገ በኋላ ከሌሎች የሀገሪቱ ታላላቅ ሰዎች ጋር ምርኮኛ ሆኖ ወደ ባቢሎን ተወሰደ። የዮአኪን አጎት ሴዴቅያስ የመጨረሻ የይሁዳ ንጉሥ ሆነ። እርሱም በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በባቢሎን ላይ ሰላመፀ ባቢሎናውያን የይሁዳን ከተማ ጸመሰሱዋት።

ናቡከደነሾር ይሁዳን ጽል እንደደረገ ዳንኤል አለመናገሩን ማስተዋል አለብን። ዳንኤል:- «ጌታም የይሁዳን ንጉሥ ኢዮአቂምን ... በእጁ (በባቢሎን ንጉሥ) አሳልፎ ሰጠው» ይላል፤ (ዳንኤል 1:2)። ይሁዳ የተሸነፈችው ባቢሎን ኃይለኛ መንግሥት በመሆን ብቻ ሳይሆን እርሱንና ሕጉን ስለናቀ እግዚአብሔር ሊቀጣቸው ፈልጎ ነው። ስለዚህም ይሁዳ ስለ ኃጢአተኛ ሆነች ለባቢሎናውያን አሳልፎ ሰጣት። ይህ እኛ ክርስቲያኖች በጣም ልናስተውለው የሚገባ እውነት ነው። እግዚአብሔር የዓለም ክንዋኔዎችን ሁሉ ይቆጣጠራል። እግዚአብሔር በሐዘቡ የሚደርሰውን ሁሉ ይቆጣጠራል። ዓለም ሊያሸንፈን አይችልም። በእግዚአብሔር ላይ የምናምፅ ከሆነ ግን እንድንቀጣ ለዓለም አሳልፎ ይሰጠናል።

ናቡከደነሾር ወደ ባቢሎን የወሰደው የይሁዳን ታላላቅ ሰዎች ብቻ ሳይሆኑ በኢየሩሳሌም መቅደስ የነበሩትን የአምልኮ ዕቃዎችንም ጭምር ነበር። ናቡከደነሾር እነዚህን ዕቃዎች ወስዶ በአምልኮ ቤተ መቅደስ ውስጥ አኖረቸው። ናቡከደነሾር ይህን ያደረገበት ምክንያት ነበረው። ይህም ይሁዳንና አምላካቸውን ጽል እንዲያደርግ የረደው የእርሱ አምላክ እንደነበር በማመኑ ነው። ከይሁዳ አምላክ ይልቅ የእርሱ አምላክ ኃያል እንደሆነ አሰበ። ስለዚህም ከይሁዳ አምላክ ቤተ መቅደስ የዘረፋቸውን ዕቃዎች በረሱ ጣዖት በተ መቅደስ ውስጥ አኖረቸው። በጣም የሚያሳዝነው ነገር የእግዚአብሔር ሕዝብ ኃጢአት ሲያደርጉ የእግዚአብሔር ስም መሰደቡ ነው። በኃጢአት ሰንወዳቅ ወይም ዓለም ያሸነፈን መስሎ ሲታይ የክርስቶስም ስም ይነቀፋል። ይሁዳ በኃጢአት መቆጣት ብቻ ሳይሆን በመላው ባቢሎን ምድር የእግዚአብሔር ስም ተነቅቷል።

ናቡከደነሾር አንድ እቅድ ነበረው። ከማረካቸው አገሮች የሰበሰባቸውን ዋና ዋና ሰዎች የባቢሎናውያንን ትምህርት እንዲማሩላት ይፈልጋል። ይህም ቋንቋንና የባቢሎናውያን ሥነ ጽሑፍን ይጨምራል።

ከዚህም በተረፈ የባቢሎናውያንንም ሃይማኖት ይማሩ ነበር። የባቢሎናውያንን ትምህርትና ሃይማኖት ካወቁ በኋላ በአማካሪነት ንጉሡን ያገለገሉት ነበር።

«ከለጽ» የሚለው ቃል ሁለት ትርጉም አለው። የመጀመሪያው ትርጉሙ የባቢሎንን ሐዘብ ያመለክታል። ከለጻውያን በባቢሎን ውስጥ ሥልጣን የያዙ ነገድ ናቸው። ናቡከደነፆር ራሱ ከለጻዊ ነበር። ከዚህም በተረፈ ይህ ቃል ጠቢባን፣ አስማተኞችና መተኞች ወዘተ የሚጠሩበት ቃል ነበር። እነዚህ ሰዎች የንጉሥ አማካሪ ነበሩ። (ዱን.2:2 ተመልከት)። ዳንኤልና ጓደኞቹ የከለጻውያንን ሐዘብ ሃይማኖትና የጠቢባንን ዕውቀት ሁሉ ተማሩ። ከይሁዳ ወደ ባቢሎን የተወሰዱት ብዙ ወጣቶች ቢሆኑም እግዚአብሔር ግን በእነዚህ አረት ወጣቶች ላይ ብቻ ትኩረት እንዲሰጡ አደረገ። እነርሱም ዳንኤልና ሦስቱ ጓደኞቹ ነበሩ።

ዳንኤልና ጓደኞቹ ከይሁዳ ነገድ ናቸው። የዳዊት ዘርቶም ናቸው። ይህም ማለት የንጉሥ ወገን ነበሩ ማለት ነው። ስለዚህም በሀገራቸው በነበሩበት ጊዜ ከሁሉ የሚበልጠውን ትምህርት እንዲማሩ ገልጾ ነው። ይህም ትምህርት የሙሴን ሕግንም ማጥናት ይጨምራል። በተጨማሪም የነበሩትን ሌሎች ትምህርቶችንም ያጠቃልላል ነበር። ዳንኤልና ጓደኞቹ «ነውር (ጉዳለት) የሌለባቸው» እንደነበሩ ተገልጾአል። ይህም ማለት አካላቸው ሙሉ ነበር ማለት ነው። እንካላዎቹ ወይም ደንቆሮዎች አልነበሩም። በአስተሳሰባቸውም ገቂዎች ነበሩ። ማንኛውንም አደስ ትምህርት ቶሎ የመቅሰም ቶሎታ ከእግዚአብሔር ተሰጥቷቸው ነበር። በሀገራቸው በነበሩበት ጊዜ እንደሚገባ ተምረው ነበር። ንጉሡንም ለማገልገል ብቃት ነበራቸው። በአስተዳደር ሥራ ቶሎታ፣ ምክር በመስጠት ረገድም ጥበብ ነበራቸው። እግዚአብሔርም ዋናው ባለሥልጣን አስፋፋሪ እንዲመርጣቸው አደረገ። አስፋፋሪ ጃንዳረባ እንደነበር ተገልጾአል። ይህም ማለት «ሰልብ» ነበር ወይም የተከበረ «ጨዋ» ሰው ነበር ለማለትም ሊሆን ይችላል። በዚህም ሆነ በዚያ አስፋፋሪ በጣም የተከበረ የንጉሥ አማካሪ ነበር። ስለዚህም ተማሪዎችን የመምረጥና ትምህርታቸውንም የመከታተል ኃላፊነት የተሰጠው ለዚህ ሰው ነበር።

ዳንኤልና ሦስት ጓደኞቹ ለልዩ ትምህርት መመረጣቸውን ተመልክተናል። ስለ ሃይማኖታቸውም ሆነ ስለ ተለያዩ ትምህርታቸው ጠቢባት የሚሰጧቸውን ሁሉ መማር ነበረባቸው። ሦስት ዓመት ከተማሩ በኋላ በንጉሡ ፈተና ይቀርብላቸዋል። ፈተናውን እንደሚገባ ካለፉ በልዩ አማካሪነት በንጉሡ አደባባይ ያገለገላሉ ማለት ነው።

ኃጢአት በይሁዳ ሰዎች ላይ ቆጣት አመጣባቸው። ምንም እንኳን ዳንኤልና ጓደኞቹ ገና በይሁዳ እያሉ በሙሉ ልባቸው እግዚአብሔርን የተከተሉ ቢሆኑም ከሌላው የእግዚአብሔር ሐዘብ ጋር መቆጣት ነበረባቸው። ይሁን እንጂ ቆጣቱን የሚቆጣጠረው እግዚአብሔር ነበር። ለቆጣት

ሐዘቡን ለአረማዊ ንጉስ አሳልፎ ሰጠ። የቆጣቱም ዘመን ሰባ ዓመት እንዲሆን ወሰነ። ዳንኤልና ሦስት ጓደኞቹ እንዲማረኩ ቢያደርግም በባቢሎን መንግሥት ውስጥ ለአስተዳደር ሥራ እንዲመረጡ አደረገ። የሚደረገውን ነገር ሁሉ እግዚአብሔር ይቆጣጠረው ነበር። ዛሬም ቢሆን እግዚአብሔር በቁጥጥር ላይ ነው። በሐዘቡ ላይ የተለያዩ ትግሮች እንዲደርሱ ይፈቅድ ይሆናል። ይሁን እንጂ ይህ ሁሉ ለመታዘዝ ይሆንላቸዋል። ይህን የሚያደርገው ክርስቲያኖችን ለአቅዱና ለዓላማው ለማዘጋጀት ይሆናል፤ ወይም እምነታቸውን ለመፈተንና ለማጽናትም ነው። ነገር ግን የመከራና የቸገራችንን ጊዜ እግዚአብሔር ራሱ ይወስነዋል፤ ሁኔታዎችን ለጥቅማችንና ለመንግሥቱ የምንበቃ እንዲያደርጉን ያደርጋቸዋል። የምናመልከው እምነክ ምንኛ አስደናቂ ነው!

- 13ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። ዕብ.12:5-11፤ ያዕ.1:2-4፤ 1ጴጥ.1:6-7 እና 1ቆሮ.10:13።
ለ/ እግዚአብሔር ሐዘቡን ስለሚቀጣበት ምክንያት ምን እንደሚናገሩ ዘርዝረህ ዳኛ።
ሐ/ ከዚህ የምንማረው ትምህርት ምንድነው?

ሦስተኛ ቀን ክፍል ሁለት፡- ዳንኤል 1:6-16

ጥያቄዎች

- 14ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ከይሁዳ የመጡት አረት ተማሪዎች ስም ማን ማን ይባላል?
ለ/ ለእያንዳንዳቸው የተሰጣቸው አደስ ስም ምን ነበር?
ሐ/ አደስ ስም የተሰጣቸው ለምን ይመስላሉ?
15ኛ ጥያቄ፡- ራሱን እንዳያረክስ ዳንኤል የወሰዳቸው እርምጃዎች ምንድናቸው?
16ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤልን ራሱን እንዳያረክስ እግዚአብሔር በምን መንገድ ጠበቀው?
17ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዳንኤል ለዘበኞቹ አለቃ ያቀረበው ፈተና ምን ነበር?
ለ/ ዳንኤልና ጓደኞቹ ፈተናውን ያለፉት እንዴት ነበር?
ሐ/ ይህ ተአምር ሊሆን የቻለው በምን መልኩ ነው?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚንታሪ/

ዳንኤልና ጓደኞቹ ወደ ባቢሎን ትምህርት ቤት በገቡበት ወቅት ነገሮች ሁሉ አደስ ነበሩ። አደስ ባሕል መማር ነበረባቸው። አደስ ቋንቋ

ሃይማኖት ወዘተ መግር ነበረባቸው። ሁኔታዎቹ ሁሉ እደስና ልዩ መሆናቸውን ለማሳየት ዋናው ሹም ለተማሪዎቹ እደስ ስም እወጣላቸው።

በአዲስ ወይም በተለየ ሁኔታ ውስጥ ሲሆኑ ለሰዎች እደስ ስም መስጠት በብሉይ ኪዳን ዘመን የተለመደ ነበር።

18ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። ዘፍ.17:51
41:45I አስቲር 2:7።

ለ/ የእነዚህን ስም እንዳተለመደና እደስ ስማቸውም ማን እንደተባለ በዝርዝር ጻፍ።

የዳንኤልና የሦስት ጓደኞቹ ስም ራሱን የቻለ ተርጉም ነበረው። ዳንኤልና ጓደኞቹ ከሃይማኖተኛ ቤተሰብ መገኘታቸው የማያጠራጥር ነው። ለልጆቻቸውም እንዲያስብራርን የሚያስከብር ስም የሰጡዋቸው በዚህ ምክንያት ነበር። ዳንኤል ማለት፡- እግዚአብሔር ረረጃ ነው ማለት ነው። ሐናንያ ማለት፡- እግዚአብሔር በጸጋ የተሞላ (ባለጸጋ) ነው ማለት ነው። ሚሳኤል ማለት፡- እግዚአብሔር የሆነው እርሱ ማለት ነው። ሐዘርያ ማለት፡- እግዚአብሔር ይረዳልI ማለት ነው።

ዋናው ባለሥልጣን የእነዚህን አረት ወጣቶች ስም የለወጠው እውነተኛውን እምነት እንዲያከብር ሳይሆን የእርሱን ጣዖታት ስም እንዲያከብር ነበር። የእነዚህን ስሞች ተርጉም እንዲግባ ማወቅ ባይቻልም ከሞላ ጉዳይ እንዲያከተለው ነው። ዳንኤልን ብልጣሮር አለው። ብልጣሮር ማለትም፡- ቤል ሕይወቱን ይጠብቀው ማለት ነው። ቤል ከባቢሎናውያን ጣዖታት አንዱ ነው። ሐናንያን ሲጽረቅ አለው። ሲጽረቅ ማለት፡- በአኩ ተእዛዝ ማለት ነው። አኩ፡- ባቢሎናውያን የጨረቃ እምነት የሚሉት ጣዖት ነው። ሚሳኤልን ሚሳቅ አለው። ተርጉሙም፡- አኩ ማለት ማለት ነው። ሐዘርያንም አብደናጎ አለው። ተርጉሙም፡- የኤቦ ባሪያ ማለት ነው። ኤቦ የቤል ልጅ እንዲሆን የሚታመንለት የሌላ ጣዖት ስም ነው።

ዳንኤልና ጓደኞቹ ትምህርት ቤት ከገቡ በኋላ ወዲያውኑ ትግር ገጠማቸው። እመፅ በበዛበት ምድር ሕይወታቸውን እንዲት በቅድስና ለመጠበቅ ይቻላል? በእውነተኛው እምነት ላይ ያላቸውን እምነት ይደብቁ ወይስ ለእርሱ በመታዘዛቸው እምነታቸውን ያሳዩ? ብዙዎቻችን ብንሆን ግን እምነታችንን ከመገለጽ ይልቅ የረከሰ ሕይወትን መኖር እንመርጥ ነበር። ዳንኤል ግን ራሱን እንዳያረከስ ወሰነ።

ዳንኤል የሚቀርብለትን ምግብ ላለመመገብ ወሰነ። የሚቀርብለት ንጉሠ የሚበላው ምግብ ነበር። ስለሆነም በጣም ጣፋጭና የሚያስጉመኝ መሆኑ አያጠራጥርም። ታዲያ ዳንኤል ምግቡን እንዳይበላ የወይን ጠጅንም እንዳይጠጣ ለምን ወሰነ? ለዚህ የተለያየ ገለጻ መስጠት ይቻላል።

1. የንጉሡን ምግብ መመገብ ማለት ተመጋቢው በማንኛውም ሁኔታ ለንጉሡ ታማኝ መሆን አለበት ማለት ነው። ይህም፡- ንጉሡ የሚያመልክውን ጣዖት ማምለክን ያጠቃልላል። ዳንኤል ግን በመጀመሪያ ደረጃ ታማኝ የሆነው ለእግዚአብሔር ነው እንጂ ለንጉሡ አልነበረም። ምስክርነቱን ስለሚያገድፍበት አስመስሎ መኖርንም አልፈለገም።

2. ባቢሎናውያን የሚመገቡት አብዛኛው የምግብ ዓይነት በብሉይ ኪዳን ሕግ የተከለከለ በመሆኑ እስረኤላውያን እንደ እርኩስ ይቆጥሩታል።

19ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዘሌዋውያን 11 እንብብ።

ለ/ እስረኤላውያን እንዳይበሉ የተከለከሉት ምግብ ምን ምን እንዳነበር ገለጽ።

ሐ/ እነዚህ ሕጎች የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ከምታስተምረው ጋር የሚመሳሰሉት እንዲት ነው?

በእግዚአብሔር ተእዛዝ ላይ በማመፅዋ እስረኤል በምርኮ ተወስዶ ተቀጣቸ። ይህንን ዳንኤል ያውቃል። ስለዚህም ከሕዝቡ እመፅ ጋር መተባበር አልፈለገም። ንዱሕ ያልሆነውን ምግብ ላለመመገብ ወሰነ።

3. ብዙ ጊዜ ከሥጋው ወይም ከወይን ጠጂ በከፊል ለጣዖት ይሰጠው ነበር። ስለዚህም ሕዝቡ መብሉንና መጠጡን የሰጡን ጣዖቶቹ ናቸው የሚል እምነት ነበረው። ዳንኤል ይህን አይቀበልም። እርሱ ክብርን ሁሉ የሚሰጠው ለእግዚአብሔር እንጂ ለጣዖታት አይደለም። ለጣዖት የተሠዋውን ምግብ ላለመብላት የወሰነውም በዚህ ምክንያት ነበር።

በባዕድ ምድር እንኳ ዳንኤል በእምነቱ ጸንቶ ቆመ። ስለዚህም በምግቡና በወይን ጠጂ ራሱን እንዳያረከስ ይፈቅዳለት ዘንድ ባለሥልጣኑን አነጋገረው። ይህ ንጉሡን መናቅ ወይም ማንቋሸሽ ሊመስል ይቻላልI ይህም ቢሆን ግን ዳንኤል የወሰደው እርምጃ በእምነት የተሞላ ነበር። እግዚአብሔርም ለዳንኤል ሁኔታዎቹን ሁሉ አመቻቸቶለት ነበር። በባለሥልጣኑ ፊት ሞገስ እንዲያገኝ እግዚአብሔር ዳንኤልን ረዳው። ቢሆንም ባለሥልጣኑ ዳንኤልና ጓደኞቹ መልካሙን ምግብ እንዳይመገቡ ረቃጽ ለመስጠት ፈረቷል። ለምን? የእነዚህ ወጣቶች መልካ ከሌሎች ይልቅ ከሰቶ ወይም ገርጥቶ ከታየ ንጉሡ እንዲሚቀጣው ያውቅ ስለነበር ነው።

ስለዚህም ዳንኤል የአረቱን ወጣቶች ትምህርት እንዲከታተል የተሾመውን ሚልዳር የሚባለውን ባለሥልጣን አነጋገረው። ንጉሡን ፊት ለፊት ከመቃወም ይልቅ ዳንኤል አሚረጭ ያለውን ሐሳብ አቀረበ። በመጀመሪያ ቀለል ያለ ፈተና እንዲደረግ ጠየቀው። ይኸውም፡- እርሱና ጓደኞቹ ለአሥር ቀን ያህል ጥረጥረና ውሃ ብቻ እንዲመገቡ ነበር። ከአሥር ቀን በኋላ ባለሥልጣኑ የእነዚህን አረት ወጣቶች ፊት ከሌሎች ወጣቶች ጋር ማወዳደር

ነበረበት። ባለሥልጣኑም ይህን ለማድረግ ተስማማ። ከአሥር ቀን በኋላ የእነዚህ አረት ወጣቶች ሁኔታ መልካሙን ምግብ ሲመገቡ ከነበሩት ሌሎች ወጣቶች ይልቅ እምሮ ተገኘ።

ይህ የአሥር ቀን መከራ መልካም ውጤት ካላስገኘ የሚያረከስ ምግብ ላለመብላት ያደረገውን ውሳኔ ዳንኤል መተው ነበረበት። ዳንኤል በእግዚአብሔር ፊት ንጹሕ ሆኖ መገኘትን ከልቡ መርጧል። ስለዚህም እንዲያከብረውና ተአምራትን እንዲያደርግለት እግዚአብሔርን ጠየቀ። እግዚአብሔር የተፈጥሮን ሐገ መለወጥ ነበረበት። ከባቢሎናውያን ምርጥ ምግብ ይልቅ አትክልትና ጥረጥረ የተሻለ ምግብነት እንዲኖረው አደረገ። ስለዚህም እግዚአብሔር የዳንኤልን እምነት አከበረ። ዳንኤልና ንጹሎች ከሌሎች ይልቅ ተሻለው የተገኙት በሥጋዊ አቋማቸው ብቻ ሳይሆን በዕውቀትና ትሎታቸውም ጭምር ነበር።

በዚህ ዉለማ ዓለም ስንኖር ረሳቶንን እንዳናረከስ እርምጃ የምንወስድበት ሁኔታ ይገጥመናል። በእግዚአብሔር ፊት ንጹሕ ሆነን ለመገኘት መወሰን አለብን። እንደ እነዚህ ዓይነት ውሳኔዎች ገን ሊከብዱን ይቻላሉ። ከሌሎች መለየትና ለብቻቸውን መቆምን ሊጠይቅ ይቻላል። ይሁን እንጂ ዳንኤል እንዳደረገው ሁሉ በፍጹም ልባችን በእግዚአብሔር ታምነን፤ በእምነታችን ጸንተን የምንቆምበትን ብርታትና ጥበብ እንዲሰጠን ልንጠይቀው ይገባል።

20ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዛሬ ክርስቲያኖች ረሳቸውን ሊያረከሱ የሚችሉባቸው አንዳንድ ነገሮች ምንድናቸው?
ለ/ ይህንን የሚያደርጉ ብዙ ክርስቲያኖች አሉን?
ሐ/ ረሳቶንን እንዳናረከስ ልናስወግዳቸው የሚገቡን ነገሮች ምንድናቸው?

አረተኛ ቀን፡- ክፍል ሦስት፡- ዳንኤል 1:17-21

ጥያቄዎች

21ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ እግዚአብሔር ለአረቱ ወጣቶች ምን ሰጣቸው?
ለ/ ለዳንኤል የሰጠው ልዩ ስጦታ ምንድነው?
22ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ከሦስተኛው ዓመት ፍጹሙ በኋላ አረቱ ወጣቶች ከሌሎች ተማሪዎች ጋር ሲወዳደሩ እንዴት ነበር?
ለ/ ከባቢሎን ጥበበኞች ጋር ሲወዳደሩ እንዴት ሆነው ተገኙ?
23ኛ ጥያቄ፡- ንጉሥ ናቡከደነሾር ከረተናቸው በኋላ እነዚህ አረት ወጣቶች ምን ሆኑ?

24ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል በመንግሥት ሥራ የቆየው ለምን ያህል ጊዜ ነበር?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚንታሪ/

ከዓለም ጋር ተመሳሳሉ ከመኖር ይልቅ ዳንኤልና ንጹሎች ሐይወታቸውን ለእግዚአብሔር አሳልፈው ለመስጠት ያደረጉትን ውሳኔ ከተናገትናው ትምህርት ተመልከተናል። እግዚአብሔርም እምነታቸውን አከበረላቸው። ምንም እንኳን ጥረጥረና አትክልት ብቻ ቢመገቡም መሉ ጤነኛ እንዲሆኑ ረዳቸው። ልዩ የማስተዋል ትሎታንም ሰጣቸው። እግዚአብሔር የተለያዩ ዕውቀትና የሥነ ጽሑፍ ትሎታ እንዳሰጣቸው እናነባለን። እነዚህ አረት ወጣቶች የተፈጥሮ ትሎታ እንዳነበረቸው አስቀድመን ተመልከተናል። እንዲመረጡ የማስተዋል (ዳን.1:4)። ትሎታን ማሳየት ነበባቸው፤ ይሁን እንጂ እግዚአብሔር እምነታቸውን በማክበር በተፈጥሮ ሊኖረቸው ከሚገባው በላይ የሆነ ትሎታ ሰጣቸው። ለእነዚህ አረት ወጣቶች እግዚአብሔር ልዩ የአእምሮ ትሎታና የአስተዳደር ዕውቀት ሰጥቶአቸው ነበር። ይህ ባቢሎናውያን ከሚሰጧቸው ዕውቀት በላይ ነበር። ይህም ደገሞ የሚማሩትን የመረዳትና ከእግዚአብሔር ቃል ጋር የማገናዘብ ትሎታ ሁሉ ነበረቸው። በተለይ ለዳንኤል ልዩ የሆነ ትሎታን ሰጥቶት ነበር፤ ይህም ሐልምንና ረዕይን የመተርጎም ትሎታ ነው። በዚህ ትሎታው እግዚአብሔር እንዴት እንዳተጠቀመበት በዚህ መጽሐፍ ውስጥ እንመለከታለን።

25ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። 1ቆሮ.12:1-11፤ 27-31፤ ኢረ.4:11-13።
ለ/ በዚህ ክፍል የተጠቀሱትን የተለያዩ ስጦታዎች ዘርዘር።
ሐ/ እነዚህ ስጦታዎች እንዲሁ የተፈጥሮ ትሎታዎች ናቸው ውይስ በተለይ እግዚአብሔር የሰጠን ልዩ ስጦታዎች?
መ/ እግዚአብሔር የሰጠህ ስጦታ ምን ይመስለሃል?
ሠ/ ይህንን ስጦታህን እንዴት ትጠቀምበታለህ?

በአዲስ ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር ለልጆቹ የተለያዩ ስጦታዎችን እንዳሰጣቸው እንመለከታለን። ምንም እንኳን የተፈጥሮ ትሎታ ቢኖረንም በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት እግዚአብሔር የተለያዩ መንፈሳዊ ስጦታዎችንም ይሰጠናል። እነዚህ ስጦታዎች ማሳበረ ምዕመናንን ለማነጽ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የምንጠቀምባቸው ናቸው። (1ኛ 12:6-8፤ 1ጴጥ.4፤ 10-11 ተመልከት።)

የባቢሎናውያንንና የዓለምን ጥበብ ለሦስት ዓመት ያህል ከተማሩ በኋላ ተማሪዎቹ በሙሉ ለረተና በናቡከደነሾር ፊት ቀረቡ። ከሁሉም ተማሪዎች ዳንኤል፣ ሐናኒያ፣ ሚሳኤልና ሐዛርያ በልጠው ተገኙ። ዳንኤል እንዳደረገው እነዚህ ወጣቶች ከባቢሎናውያን ጠቢባን፣ አስማተኞችና ሚርተኞች ይልቅ

አሥር እጅ የሚበልጡ ነበሩ። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ብዙ ጊዜ ጸሐፊዎች ቁጥርን ለምሳሌያዊ አተረጎም ይጠቀሙበታል። ብዙዎች እንደሚያምኑበት <አሥር> የፍጹምነት ወይም የሙሉነት ምልክት ነው። ስለዚህም አሥር እጅ በልጠው ተገኙ ሲል፡- ጥበባቸው ፍጹም ወይም የተሟላ ነበር ማለት ነው። ከተቀረው ከባቢሱን ሕዝብ ይልቅ በጥበብ የላቁ ነበሩ።

ተምህርታቸውን ከወረሱ በኋላ ዳንኤልና ቻዴቹ ንጉሡን ማገልገል ጀመሩ። አማካሪዎችና አስተዳዳሪዎችም ሆኑ። ሦስቱ ወጣቶች የባቢሎንን መንግሥት ለምን ያህል ጊዜ እንዳገለገሉ እርግጠኛ ባንሆንም ዳንኤል ግን እስከ ንጉሥ ቂርሰ ዘመን ድረስ እንዳገለገለ እናውቃለን። ንጉሥ ቂርሰም የሚደንና ፋርስ የመጀመሪያ ንጉሥ ነበር። ስለዚህም ዳንኤል ያገለገለው ከ605 - 539 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ድረስ ነበር ማለት ነው። ይህም ለ66 ዓመታት መሆኑ ነው። ይሁን እንጂ ዳንኤል ከዚህ የሚበልጥ ዘመን በሕይወት ኖሮአል፤ (ዳን.10:1 ተመልከት)።

እግዚአብሔር ለሁላቸውም የአገልግሎት ሥፍራ አለው። ለአንዳንዶች በጣም የተለየ ስጦታ ይሰጣቸውና ከፍተኛ ባለሥልጣናት ይሆናሉ። በመንግሥት ባለሥልጣናት መካከል እንኳ ቢሆን እግዚአብሔር የፈሱ ምርጥ ሰዎች አሉት። እርሱን የምናገለግልበት ልዩ ቶሎታንም እግዚአብሔር ሰጥቶናል። ይህን ስጦታ ማግባረ ምዕመናንን ለማጽ ልንጠቀምበት ይገባል። እግዚአብሔር ባስቀመጠን ሥፍራ በእነዚህ ስጦታዎች በታላላቅነት ማገልገል አለብን። እግዚአብሔር የሚጠቀምብን የቅጽሰና ሕይወት ሲኖረን ብቻ ነው። የዓለምን መንገድ እንዳንከተልና እንዳንረከስ ውሳኔ ማድረግ አለብን። ሕይወታችንን ለእግዚአብሔር ስንሰጠው እርሱ ለክብሩ ሊጠቀምበት ይችላል።

አምስተኛ ቀን፡-

የሳምንቱን ተምህርት ከልስ፤ የመወያያ ጥያቄዎችንም እንጸገና ተመልከት።

የሳምንቱ ስብሰባ

1. የሳምንቱ አምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ተምህርቱን መከለስ
4. የውይይት ጊዜ

ሀ. 1/ በኢትዮጵያ ያሉ ክርስቲያኖች ረሳቸውን ሊያረክሱ የሚችሉባቸው መንገዶች ምንድናቸው?

2/ ረሳቸውን ከክርስቶስ እንዴት ሊጠብቁ ይችላሉ?

3/ በጣም የታወቁ ሆነው ግን ረሳቸውን ያረክሱ ክርስቲያኖች

ምሳሌ ስጥ።

4/ ከፍተኛ ኃላፊነት ያላቸው ረሳቸውን ግን ለማርከስ ያልፈቀዱ ክርስቲያኖችን ጥቀስ።

ለ. 1/ በኢትዮጵያ ውስጥ በሚደረጉት ሁኔታዎች ሁሉ እግዚአብሔር የበላይ ተቆጣጣሪ መሆኑን የሚያመለክቱህ ምን ምንድን ናቸው?

2/ መንግሥትን፣ ቤተ ክርስቲያንን፣ የተፈጥሮ ኃይላትንና ወዘተ የሚቆጣጠረው እንዴት ነው?

ሐ. ታላላቅ ከሆኑለት እግዚአብሔር ሕዝቡን ያከብረቸዋል። በተዋጽኦው ክርስቲያኖች ታላላቅ ስለሆኑለት እግዚአብሔር እንዴት እንዳከበረቸው እንዳንጽ ነጥቦችን ጥቀስ።

መ. 1/ እግዚአብሔር ለክርስቲያኖች የተለያዩ ስጦታዎች ሰጥቶአቸዋል። የምታውቃቸውን ስጦታዎች ሁሉ ዘርዝረህ ጻፍ።

2/ እግዚአብሔር ምን ዓይነት ስጦታ የሰጠህ ይመስልሃል?

3/ ስጦታዎችን በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንዴት ተጠቀምባቸዋለህ?

4/ ያሉንን መንፈሳዊ ስጦታዎች የምናውቀው እንዴት ነው?

5. ጸሎት።

ተምህርት አምስት

ዳንኤል 2:1-23

የመጀመሪያ ቀን

ጥበብና ኃይል ለእርሱ ነውና የእግዚአብሔር ስም ከዘላለም እስከ ዘላለም ይባረክ፤ ጊዜያትንና ዘመናትን ይለውጣል፤ ነገሥታትን ያፈልሳል፤ ነገሥታትንም ያሰነሳል፤ ጥበብ ለጠቢባን እውቀትንም ለአስተዋዮች ይሰጣል። የጠለቀውንና የተሰወረውን ይገልጣል፤ በዚህም ያለውን ያውቃል፤ ብርሃን ከእርሱ ጋር ነው፤ (ዳን.2:20-22)።

ጸሎት ለክርስቶስና ሕይወታችን በጣም አስፈላጊ ነገር ነው። ብዙ ጊዜ ስንጸልይ አብዛኛውን ጊዜ የምናሳልፈው የተለያዩ ነገሮችን እንዲሰጠን በመለመን ነው። ስለ ጤነነት፣ ስለ ብርታት፣ ስለ ምግብ፣ ስለ ልብስና ስለተለያዩ ነገሮች እንጠይቀዋለን። እንዳንጽ ጊዜ ጸሎታችንን ስለመለሰልን እናመሰግናለን። ስላደረገልን መልካም ነገር ሁሉ እናመሰግናለን። ይሁን እንጂ ስለ ታላቅነቱ እግዚአብሔርን የምናመሰግነው አልፎ አልፎ ነው። ብዙ ጊዜ ጸሎታችን በፈሰ ወዳጅነት ላይ የተመሠረተ ይመስላል። ብዙው ጸሎታችን ልመና ሲሆን ለምስጋና ያለን ጊዜ ግን በጣም ጥቂት ነው። የምናመሰግን

ብህዝብ እንኳ ዓምናመስገናው ስለጸረገልን መልካም ነገር ብቻ ነው። ስለተለያዩ ነገሮች እንዲያስብሉን መጠየቅ መልካም ነው፤ ስለሰጠን ነገር ማመስገን ግን በጣም እስረላጊ ነው። በተጨማሪም ስለ ባሕርያና ስለማንነቱ እንዲያስብሉን ማመስገን በይበልጥ ያስፈልጋል። በጸሎት ጊዜያትን እንዲያስብሉን ማመስገን አለብን።

እንዲት መጸለይ እንዳለብን ከዳንኤል ሕይወት ብዙ ነገር ልንማር እንችላለን። በመጀመሪያ፡- ዳንኤል ሕይወቱ በአገጋ ውስጥ ሆኖ ሲጸለይ እናድላን። በባቢሎን የነበሩ ጥበበኞች ሁሉ እንዲገጹ መታዘዝን ሲሰማ ዳንኤል ፊቱን ለጸሎት ወደ እግዚአብሔር አዘረ። በዚህ ምስጢራዊ ገጽፍ ስለተሸበሩ እርሱና ትዳኞች ከሰማይ አምላክ ሞሐረትን ለመቀጥ (ዳ.ጊ.2:18)። ይህ ዓይነት ጸሎት «የልዩነት» ጸሎት ይባላል።

ሁለተኛ፡- ጸሎቱ ከተመለሰለት በኋላ ዳንኤል እንዚአብሔርን ሲያመሰግን እንመለከታለን። እንዚአብሔርን ያመሰግነው ጸሎቱን ስለሰማውና የናቡከደነፆርን ሕልም ስለገለጠለት ብቻ ሳይሆን ስለ እንዚአብሔር ታላቅነት ጭምር ነበር። እንዚአብሔርን ስለ ባሕርዩና ስለ ማንነቱ እመሰግን። ይህ የዳነቱ ጸሎት የምስጋና ወይም የዕምልኮ ጸሎት ይባላል። እነሱ ዳንኤል እንዚአብሔርን ስለመሰግነዋቸው ሕንጻንጽ ነገርቱን እንመልከታለን።

1. ዳንኢል ስለ ጥበቡና ስለ ኃይሉ እግዚአብሔርን ስመሰገነ።
እግዚአብሔር ሁሉንም ድውቃል። የወደፊትም ሆነ ያለፈውን ድውቃል።
ጥበቡ ከሰው ጥበብ ይልቅ እጅግ ይበልጣል። ለሰው የተሰወረ
ለእግዚአብሔር የተገለጠ ነው።

1ኛ ጥያቄ:- ሀ/ የሚከተሉትን ቁጥሮች ተመልከት። ሊር.10:12፤ ሮሜ
11:33፤ 1ቆሮ.1:18-30።

ለ/ እነዚህ ጥቅሶች ስለ እገዚአብሔር ጥበብ ምን ያስረዳሉ?

እገዚአብሔር ሁሉን የሚያወቅ ብቻ ሳይሆን ሁሉን የሚቀልም እምነት ነው። የፈቀደውን ሁሉ ማድረግ ይቻላል። በፍጥረታቱ ታላቅነት በመጠኑም ቢሆን የእገዚአብሔርን ኃያልነት እንመለከታለን። በምድር ላይ የሚፈረረቁትን ወቅቶችና ገዢዎችን ለመቆጣጠር በመቻሉ ታላቅነቱን መመልከት ይቻላል። ነገሥታትን ያስነሳል፤ ነገሥታትንም ይጥላል፤ ይህም ታላቅነቱን ያሳያል።

2. ዳንኤል እግዚአብሔርን ያመሰገነው ለሚፈልጉ ሁሉ ጥበብን ለመስጠት በመቻሉ ነበር። ለማያምኑ ሰዎች የተሰወሩትን ነገሮች እንኳ እግዚአብሔር ለላጆቹ ይገልጽላቸዋል።

2ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔርን እንድናመሰግን የሚያደርጉን ሌሎች ባሕርያት ምንድናቸው? እግዚአብሔርን እንድናመሰግን የሚያደርጉንን ነገሮች ዘርዝረህ በእነርሱ እመሰግንው።

ሦስተኛ፡- ዳንኤል በየጊዜው ከእንዚአብሔር ጋር በጸሎት ይገናኝ እንዳነበር እንመለከታለን፤ (ዳን.6:10)። ምንም እንኳን የሀገሩ ሕግ ጸሎትን የሚቃወም ቢሆንም ዳንኤል ግን በቀን ሦስት ጊዜ ወደ እንዚአብሔር ይጸልይ ነበር። ሰዎቹን በመኖረት ጸሎቱን አላቋረጠም። በምዕረፍ 9:20-27 ያለው ታላቅ ረዕይ የተገለጸለት ዳንኤል በመጽሐፍ በመጸለል ነው።

3ኛ ጥያቄ:- ሀ/ ዳን.9:1-19 ስንብብ።

ለ/ ከእነዚህ ጥቅሶች ስለ ጸሎት ለመግር የምንቸለውን
እንጻጻጽ ነጥቦች ገለጽ።

ሐ/ ከዚህ ከፍል የምንመለከታቸው ሌሎች የጸሎት ዓይነቶች ምንጽናቸው?

ጸሎት በዳንኤል ሐይወት ከፍተኛ ሥፍረ ነበረው። በቸገር ውስጥ እያለ ይጸልይ ነበር። ጸሐተኛ ሲሆን ይጸልይ ነበር። እግዚአብሔርን የሚጠይቀው ጥያቄ ሲኖረው ይጸልይ ነበር። መሬዎች ቢቃወሙትም ይጸልይ ነበር። ጳንኤል ታላቅ ኃይል የነበረው ሰው ነበር። ስለዚህም እግዚአብሔር በታላቅ ሁኔታ ተጠቀመበት። ይህን ኃይል ከየት ያገኘው ይመስላል? ይህን ኃይል ሊያገኝ የቻለው በእግዚአብሔር ፊት በጸሎት በመቆየት ነው።

4ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ እግዚአብሔር በሕይወታችን ሲሠራ እንመለከታለን?

ለ/ በየዕለቱ በጸሎት በእግዚአብሔር ፈት እንቀርባለን?

ሐ/ የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልክቱና የተለያዩ የጸሎት
ዓይነቶችን ዘርዝር:: ኢፈ.6:18I ፊልሱ.4:6I
1ጴጥ.2:1::

መ/ በዚህ ክፍል ያልተጠቀሱ ሌሎች የጸሎት ዓይነቶች ምንጽናቸው?

ሠ/ ስለ ትናንተናውና ስለ ዛሬው ጸሎተህ እስብ።

ፈ/ የተኞቹን የጸሎት ዓይነቶች ነበር የተጠቀሙባቸው?

ሰ/ በአመዛኙ የተጠቀምኩው በየትኛው ጾታ ነበር?

5ኛ ጥያቄ:- ሀ/ ዳኤል 2:1-23 ስንብብ::

ለ/ ናቡከደነሾር በጣም የተረበሸው ለምን ነበር?

ቁ/ ጠቢባኑ እንዲገልጹ ያዘዘው ለምን ነበር?

ሁለተኛ ቀን

ከፍላ ስንጽ፡- ጸንሲላ 2:1-13

ጥያቄዎች

6ኛ ጥያቄ፡- ናቡከደነፆር ይህን ሕልም የለመው በነገሠ በሰንተኛው

ዓመት ነበር?

7ኛ ጥያቄ:- ሕልሙን እንዲተረጎሙለት የተጠሩት አረት የተለያዩ ባለሙያዎች ምን ነበሩ?

8ኛ ጥያቄ:- ንጉሡ ባቀረበው ጥያቄ ጠቢባት የተናጸጹት ለምንድነው?

9ኛ ጥያቄ:- ሀ/ ሕልሙን ካልነገሩት ናቡከደነፆር ጢባትን ምን

ሊያደርጋቸው ነበር?

ለ/ ሕልሙን ለሚተረጎሙለት ምን ዓይነት ሽልማት ነው እስጣለሁ ያለው?

10ኛ ጥያቄ:- ጠቢባት ሕልሙን መተርጎም ይቻላል ያሉት ማንን ነው?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚቴ/

ዳንኤል ምዕረፍ 2 የመጀመሪያውን ታላቅ ትንቢት የያዘ ምዕረፍ ነው። እግዚአብሔር በምድር ላይ ቀጥለው ስለሚሰሩት አረት ታላላቅ መንገዶች በሕልም ለናቡከደነፆር ገለጸለት። በዚህ ሁሉ እግዚአብሔር በሰዎች መንገዶች ላይ ያለውን ሥልጣን የበላይነት ያሳያል። እንዲሁ መንገዶች ጋያል የሚያደርገውን ሌላውንም የሚጥል እርሱ ነው።

በ603 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ለናቡከደነፆር በጣም ከባድ ዓመት ነበር። ከእርሱ ሥልጣን ሥር ለመሆን አሸረረኝ ካለት የተለያዩ መንገዶች ጋር ሲዋጋ ብዙ ትግር ገጥሞታል። ስለዚህም ከሠረዙ ጋር ሆኖ ከተለያዩ መንገዶች ጋር ለመዋጋት ከወጣ ብዙ ወረቶች አልፈዋል። ናቡከደነፆር ይህን ሕልም ያየው በጣም አስቸጋሪ በነበረ ወቅትና በነገሠ በሁለተኛው ዓመት ነበር።

ምሁረን የዳንኤል ምዕረፍ 2 ከንውናቸው መቼ እንደተፈጸመ ትክክለኛውን ጊዜ ለማስቀመጥ አልቻሉም። ይህም የጥንት ሰዎች ንጉሥቻቸው የነገሡበትን ዘመን የሚቆጥሩበት ሁለት የተለያዩ የጊዜ መቁጠሪያ ስለነበረባቸው ነው። ናቡከደነፆር የነገሠው በ605 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት መሆኑ የሚያጠራጥር አይደለም። አይሁዳውያንም እንደዳንኤል ማንኛውንም የዓመቱን ክፍል የንግሥና ዓመት አድርገው ይቆትሩት ነበር። እንግዲህ ዳንኤል የተከተለው የአይሁዳውያንን አቆጣጠር ከሆነ፤ ናቡከደነፆር ሕልሙን ያየበት ዘመን በ604 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር ማለት ነው። ይህም ማለት 605 የመጀመሪያው፣ 604 ሁለተኛው፣ 603 ሶስተኛው የንግሥናው ዓመት መሆኑ ነው። ዳንኤል የተከተለው የባቢሎን ወያኔን የጊዜ አቆጣጠር ከሆነ፡- ናቡከደነፆር የነገሠበትን ዓመት አይቆጥሩትም። ስለዚህም 604 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የመጀመሪያው የነገሠበት ዓመት፣ 603 ሁለተኛው የነገሠበት ዓመት ይሆን ነበር። ዳንኤል የአይሁዶችን የጊዜ አቆጣጠር ከተጠቀመ እሱና ንጾቹ 75 በትምህርት ቤት ነበሩ ማለት ነው። (ዳንኤል ምዕረፍ 1:5 ተመልከት)።

የተከተለው የባቢሎንናውያንን አቆጣጠር ከሆነ 7ን ልክ ትምህርታቸውን የጨረሱበት ጊዜ ይሆን ነበር ማለት ነው።

ሌላው ስለ ዳንኤል ምዕረፍ 2 መረዳት የሚኖርብን ጸገም ከቁጥር አረት እስከ ዳንኤል 7:28 ድረስ ያሉት ምዕረፎች በጊዜው የባቢሎንናውያን ቋንቋ በነበረው በአረማይክ እንጽጽፋ ነው። የተቀረው የመጽሐፉ ክፍል የተጻፈው ግን በዕብራይስጥ ነበር። ዳንኤል የጽሁፉን ቋንቋ ወደ አረማይክ የለወጠው ታሪኩ ሌላውን ዓለም እንጂ እስረኤልን የማይመለከት በመሆኑ ሳይሆን አይቀርም። ዳንኤል ምዕረፍ 1 እና ከምዕረፍ 8-12 ያሉት ምዕረፎች እስረኤልን የሚመለከቱ በመሆናቸው በዕብራይስጥ ተጽፈዋል።

ንጉሥ ናቡከደነፆር ከውጊያ ተመልሶ አልጋው ላይ ጋዳም ብሎ ስለ ወደፊት እያሰበ ይሆናል፤ (ዳንኤል 2:29 ተመልከት)። ገዛቱ ምን ያህል ሰሪ እንደሆነ፤ የንጉሥነት ሥልጣኑም ለምን ያህል ጊዜ እንደሚቆይ ሳያስብም አይቀርም። ይህን በማሰብ ላይ እያለ ነበር እንቅልፍ ወስዶ አስጸናቄውን ሕልም ያለመው። ያለመውም ተከታታይ የሆኑ ሕልሞችን ነው። በዚህ ሕልም ነበር እግዚአብሔር የወደፊቱን ክንውናቸው የገለጸለት። ሕልሙ ከዚህ በፊት ካለመው ሁሉ የተለየ ስለነበር ዳንግጦ ከእንቅልፉ ነቃ፤ እንቅልፍ ለወሰደውም አልቻለም። ሕልሙ በጣም አስፈላጊ መሆኑን ቢያውቅም ተርጉሙን ለመረዳት ባለመቻሉ በጣም ተረበሽ።

ባቢሎንናውያን ለሕልም ከፍተኛ ገምት ይሰጣሉ። ሕልምን መተርጎም እንዲት እንደሚቻል የሚያስረዱ ብዙ ትላልቅ መጻሕፍት አሏቸው። ብዙ የተለያዩ የሕልም ዓይነቶች በመጽሐፎቹ ሠፍረዋል፤ ስለዚህም ምሁረን የሕልሙን ተርጉም ለመረዳት እነዚህን መጻሕፍት ይመለከታሉ።

ናቡከደነፆር ሕልሙን ለመተርጎም ይቻላል የሚላቸውን ምሁረንን ሁሉ አስጠራ። በባቢሎን ውስጥ አረት የምሁረንና የሃይማኖት መሬዎች ክፍል ነበሩ። ይሁን እንጂ በአጠቃላይ ሁሉም «ጠቢባን» በመባል ይታወቃሉ፤ (ዳን.2:12)። የመጀመሪያዎቹ ጠቢባን፡- «አስማተኞች» ናቸው። እንዳንጽ ጊዜ ግን ጸሐፊዎቹም አስማተኞች ይባሉ ነበር። እነዚህ ሰዎች ነበሩ የሰውን ጥበብ በመጽሐፍ ሰብስበው የሚጽፉ። ሁለተኛዎቹ፡- «ቃላተኞች» የሚባሉ የሃይማኖት መሬዎች ሲሆኑ፤ እነርሱም ከመታን ጋር መነጋገር እንደሚችሉ ይነገርላቸዋል። ስለዚህም ከሞት ባሻገር ስላለው ሁኔታ እንኳ እንደሚያውቁ ይገመታል። ሦስተኛዎቹ፡- «መተተኞች» ሲሆኑ እንደ ጠንቋዎች ሁሉ ልዩ መንፈሳዊ ጋያል አላቸው። ከአማልክት ጋር ለመገናኘትና ሐሳባቸውን ለመረዳት እንደሚችሉ ይገመታል። አረተኞቹ፡- «ከለዳውያን» ኮከብ ቆጣሪዎች ናቸው። እነርሱም ከሞከብትን በመመልከት የወደፊቱን ለማወቅ እንደሚችሉ ይናገራሉ። በአጠቃላይ እነዚህ ጠቢባን በመንፈሳዊ ጉዳይ ላይ ከፍተኛ ዕውቀት አላቸው። ሕልሙ መንፈሳዊ ይዘት ስለነበረው ተርጓሚውን እንዲነገሩት ተጠሩ።

መላውን ዓለም የሚመለከተውን ትንቢታዊ ሕልም እንዲያስተላለፍ በእርሱ ለማድረግ የአሕዛብ ንጉሥ ለናቡከደነሾር መግለጽ በጣም የሚያስደንቅ ነው። ይህን ሕልም ለዳንኤል ከመግለጽ ይልቅ ለናቡከደነሾር ሊገልጽለት ፈቀደ። (ዘፍጥረት 20:31 41:1-8ን አሕዛብ ታላቅ ሕልም እንደሚያመለክት ተጨማሪ ምሳሌዎች ተመልከቱ)። በመጽሐፍ ቅዱስ ከተጠቀሰው ሁሉ የሚበልጥ የወደፊቱን የሚገልጽ ይህን ትንቢታዊ ሕልም ለናቡከደነሾር ገለጸለት።

ጠቢባኑ ተጠርተው ከመጡ በኋላ አተረጎጥዋቸው ትክክል መሆኑን ለማወቅ ንጉሥ ናቡከደነሾር ፈተና አቀረበላቸው። እነርሱ ረሳቸው የፍጥረት ዓለምን ምስጢር ጠንቅቀው እንደሚያውቁና ከአማልክት ጋር ለመነጋገር እንደሚችሉ ሲናገሩ ነበር። ስለዚህም ሕልሙን መተርጎም ብቻ ሳይሆን ያየው ሕልም ምን እንደሆነ መግለጽ አለባቸው። አንዳንድ ሰዎች ናቡከደነሾር ሕልሙን እንደረሳው ይናገራሉት (ዳኔል 2:5 ተመልከቱ)። ይሁን እንጂ «ነገሩ ከእኔ ዘንድ ርቀደኝ» የሚለው አባባል «ትእዛዜ ጽኑ ነው» ተብሎ ለተረጎም ይቻላል። በሌላ አነጋገር ሕልሙን ሊነገረቸው ፈቃዳኛ አልነበረም ማለት ነው። ሕልሙ፡- እንቅልፍ እስኪነሣው ጽረስ አስደንጋጭ ከነበረ፡- ሊረሳው እንደማይቻል አስባለሁ። ይህን ያደረገው የጠቢባኑን ፈጠራ ሳይሆን የሕልሙን ትክክለኛ ትርጉም እንዲነገሩት ለማወቅ ሳይሆን አይቀርም። ስለዚህም ሕልሙን እስከ ትርጉም እንዲነገሩት ጠየቃቸው። ይህ በጣም አስቸጋሪ ነው። ሕልሙን ነገርአቸው ቢሆን ኖሮ የፈለጋቸውን ትርጉም በሰጡት ነበር። ወይም ጸገሞ ከሕልም መፍቻው መጽሐፍ ትርጉም ለመመልከት በቻሉም ነበር ነገር ግን የንጉሡን ሕልም ሊነገሩት አልቻሉም። ሕልሙን እንዲነገረቸው የተለያየ መከራ ቢያደርጉም እርሱ ግን ሊነገረቸው አልፈለገም። ሕልሙን ካልነገሩት እነርሱንና ቤተሰባቸውን ሁሉ እንደሚገድል ቢነገረቸውም መልስ ሊሰጡት አልቻሉም። ሕልሙን ለሚነገረው ከፍተኛ ሽልማት እንደሚያደርገው ቃል ገብቶ ነበር።

በመጨረሻም ጠቢባኑ ናቡከደነሾር ሕልሙን እንዲነገረቸው ለማጽረግ ብዙ ከግሩ በኋላ እንደሚቻሉ ገለጸለት። ንጉሡ የጠየቃቸውን ለማሟላት በፍጹም እንደሚያቻል ገለጸለት። ከትርጓሜው በፊት ሕልሙን እንዲነገሩት ማንም ንጉሥ ጠቢባንን ጠይቆ አያውቅም። የተሰወረውን ማወቅ ለሰው አይቻልም። ጠቢባኑ «የተሰወረውን ማወቅ የሚቻለው ለአማልክት ብቻ ሲሆን፤ እነዚህ አማልክት ጸገሞ ከሰው ጋር አይኖሩም። ወይም ጸገሞ የተጸበቀውን አይነገሩትም» አሉ። ይህንንም በማለታቸው የእነርሱም ሆነ የሌሎች ሐሰተኛ ሃይማኖት ሁሉ የተመሠረተው በሰው ጥበብ ላይ መሆኑን አመልክተዋል። ምንም እንኳን የሰይጣን ባሪያዎች በመሆናቸው ከፍተኛ ኃይል እንዳላቸው ቢታወቅም ሕልሙን ሊነገሩት ግን አልቻሉም። ለሰው የማይቻለው ነገር ሁሉ ለእግዚአብሔር ይቻላል። ከእውነተኛ ፈጣሪ ይልቅ የመልክተ የነበረው የእርሱን ፍጡር በመሆኑ ለንጉሡ ሊመልሱለት አልቻሉም። ዳንኤል ግን የሚያመልክው የሰውን ሁሉ ምስጢር የሚያውቀውን እውነተኛ አምላክ

በመሆኑ ሕልሙን ገለጸለት። እውነተኛ አምላክ ከሰው ጋር በቤተም ሆነ በቤተ መቅደስ ውስጥ አይኖርም። ከሰው ሁሉ የሚበልጥ ታላቅ ቢሆንም፤ እንደ አስረላጊነቱ ፈቃዱን ለአገልጋዮቹ ይገልጻቸዋል።

- 11ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በኢትዮጵያ ውስጥ ሕልምን የመተርጎም ችሎታ እንዳላቸው የሚናገሩ ሰዎችን ታውቃለህ?
ለ/ ሁልጊዜ ሕልሙን በትክክል ይተረጎሙታልን?
ሐ/ ሕልሙ ሳይነገረቸው ትርጓሜውን ሊናገሩ ይችላሉን?
መ/ እነዚህ ሰዎች ክርስቲያኖች ናቸውን?
ሠ/ ክርስቲያኖች ሕልምን መተርጎም ይችላሉን?
ረ/ ትክክለኛውን አተረጎም እንዴት እናውቃለን?

ሕልሙን ሊነገሩት ባለመቻላቸው ንጉሥ ናቡከደነሾር በባቢሎን የሚገኙ ጠቢባን ሁሉ እንዲገድሉ አዘዘ። ዳንኤል ናቡከደነሾር ሕልሙን እንዲተረጎሙለት ከጠየቃቸው ጠቢባን መካከል ለምን እንዳልነበረ አናውቅም። ምናልባትም ገና በትምህርት ቤት ስለነበረ ስለ ንጉሡ ሕልም አልሰማም ይሆናል። ይሁን እንጂ ከጠቢባን አንዱ ስለነበር እርሱንና ጓዳኞቹን ለመገደል ወታደሮች መጡ።

አንዳንድ ሰዎች ለውስጣዊ ተገራቸው ከሌሎች ሰዎች መፍትሔ ለማግኘት ይፈልጋሉ። ከምሁራን፤ ከባለጽጉኖችና ኃያላን መሰለው ከሚታዩ ሁሉ መፍትሔ የሚያገኙ ይመስላቸዋል። የተለያዩ የሃይማኖት መሬዎችን ያነጋገራሉ። አንዳንድ ጊዜ ጸገሞ ከመኖሩት ጋር ለመገናኘት እንደሚችሉ ወደሚናገሩ ጠንቋዎች እንኳ ይሄዳሉ። የፈለጉትን ያህል መከራ ቢያደርጉም ለውስጣዊ ጥያቄዎቻቸው መልስ ሊያገኙ አይችሉም። ተገራቸውን (ኃጢአትን) ሆነ መፍትሔውን (ኢየሱስ ክርስቶስን) ልንነገረቸው የምንቻል እኛ የእግዚአብሔር ልጆች ብቻ ነን። እኛ የእግዚአብሔርን ሐሳብና ፈቃድ እናውቃለን፤ (1ቆሮ.2:16)።

- 12ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ሰዎች ውስጣዊ ተገራቸውን በግልጽ እንዲያውያዩን ዕጽል እንሰጣቸዋለን?
ለ/ ከአንዳንዶች ጋር ስለ ኃጢአታቸውና የኃጢአታቸው መፍትሔ ስለሆነው ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ እንዴት እንዳነገርካቸው ገለጽ።

ሦስተኛ ቀን ክፍል ሁለት፡- ዳንኤል 2:14-23

ጥያቄዎች

13ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል ሊገድለት ለመጡት ወታደሮች በምን ዓይነት አነጋገር

ነበር የተናገረው?

- 14ኛ ጥያቄ:- ዳንኤል ንጉሡን ተጨማሪ ጊዜ እንዲሰጠው የጠየቀው ለምን ነበር?
- 15ኛ ጥያቄ:- ዳንኤል ሦስት ጓደኞቹን ምን እንደያደርጉ ጠየቃቸው?
- 16ኛ ጥያቄ:- በትንቢተ ዳንኤል ምዕረፍ 2:18 እንደምንመለከተው ዳንኤል እንደተቆጣጠረ ምን ብሎ ጠረው? ለምን?
- 17ኛ ጥያቄ:- ሀ/ የጸሎቱ መልስ የተሰጠው ለማን ነበር?
ለ/ በምን ዓይነት ሁኔታ ነበር የተሰጠው?
- 18ኛ ጥያቄ:- ሕልሙ ከተገለጸላቸው በኋላ ዳንኤልና ጓደኞቹ ምን አደረጉ?
- 19ኛ ጥያቄ:- ሀ/ ከዘላለም እስከ ዘላለም ምስጋና የሚገባው ማሳው?
ለ/ ለምን?
- 20ኛ ጥያቄ:- ዳንኤል እንደተቆጣጠረ ያመሰግናል እንደሆነ ነጥቦችን ዘርዝረህ ጻፍ።

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚቴ/

ጠቢባንን ሁሉ እንዲገድል ሥልጣን የተሰጠው እርዮክ የሚባል ሹም ዳንኤልንና ጉዳኞቹንም ለመገደል መጣ። ዳንኤል ለምን እንደሚገደልና ንጉሡ ስላደረገው እዋጅ አልሰማም ነበር። ዳንኤል ለምን እንደሚገደል ትሎ ብሎ አልጠየቀም። መጽሐፍ ቅዱስ ዳንኤል «በተረገፀ ማስተዋል» እንዳናገረው ነው የሚገልጸው። ዳንኤል በእንዴት ዓይነት ጽምፅና ቃል ተጠቅሞ እውነቱን መረዳት እንደሚቻል ደውቆ ነበር። ብዙ ጊዜ ግን ክርስቲያኖች የተለያዩ ትግር ሲገጥሟቸው የሚናገሩት «በጥበብና በፈለጥ» አይደለም። ዘመን ለማለትም ሆነ ለመናገር ፈላጊና ጊዜ አለው። ዳንኤል በንጉሡ አለቃ ፊት ሞገስ እንዲያገኝ በትክክለኛ አነጋገር መቅረብ አለበት።

- 21ኛ ጥያቄ:- ሀ/ በአስቸጋሪ ሁኔታዎች ውስጥ እንዴት «በፈለጥና በማስተዋል» መናገር እንደሚገባ ምሳሌዎችን ስጥ።
ለ/ ያለ ፈላጊና ማስተዋል በአስቸጋሪ ሁኔታዎች ውስጥ እንዴት እንደምንናገር ምሳሌዎችን ስጥ።

ለምን እንደሚገደል ዳንኤል የዘበኞቹን አለቃ አልጠየቀውም። እንዲገደል ያዘዘውን ንጉሥ ሥልጣንም አልተቃወመም። ትክክለኛ ፍትሕና ፍርድ እንዲጸረገልትም አልተሟገተም። ከዚህ ይልቅ ግን:- «የንጉሡ ትእዛዝ ስለምን ትኩላ?» በማለት ጠየቀ። ንጉሡ ሕልሙን እንዲተረጉሙለት እርሱንና ጓደኞቹን አልጠየቃቸውም ነበር። ንጉሡ የተቆጣጠሩትን ምክንያት ለማወቅ ፈለገ። የጠየቀው በጥበብ ስለነበር እርዮክ ስለ ንጉሡና ስላለመው ሕልም አሟወተው። በዚህ ጊዜ ሕልሙን ለመተርጉም እንደሚቻል ዳንኤል ለእርዮክ ሳይናገረው አልቀረም። ከዚያ በኋላ ወደ ንጉሡ ለመቅረብ ፈቃድ ጠየቀው። ንጉሡ ተቆጥቶ እንዲገደል የተፈረጸበትን ሰው ንጉሡ ፊት

ማቅረቡ የተለመደ አልነበረም። ይሁን እንጂ እርዮክ በሰጠው ምክር ዳንኤል በንጉሡ ፊት መቅረብና ሕልሙን ለመተርጉም ተጨማሪ ጊዜ እንዲሰጠው ለመጠየቅ ቻለ። ሕልሙን ለመተርጉም እንደተቆጣጠረ ጥበብ እንደሚሰጠው ያምን ነበር። ንጉሡም ተጨማሪ ጊዜ ሰጠው።

ወደ ቤቱ ከተመለሰ በኋላ ዳንኤል ሦስት ጓደኞቹ በጸሎት እንዲተባበሩት ጠየቃቸው፤ ከእነዚህ ብሔር ምሕረትን መለመን ነበረባቸው። ሕልሙንና ትርጓሜውን መንገር ካልቻሉ እንደሚገደሉ ደውቃለ። ዳንኤል እንደተቆጣጠረ:- «የሰማይ አምላክ» በሚል ስም መጥራቱ የሚያስደስት ነው። ይህ አጠረር የተለመደው ከምርኮው በኋላ ነበር። (ዕዝረ 1:21 6:10 7:12 21:1 ነህ. 1:5 2:4)። ዳንኤል በዚህ አጠረር የተጠቀመው በእውነተኛው አምላክና በሰዎች የሐሰት አማልክት መካከል ያለውን ልዩነት ለማሳየት ሳይሆን አይቀርም። ባቢሎናውያን ብዙ ምድረዊ አማልክት ነበሯቸው። ይሁን እንጂ እንደ እውነተኛ አምላክ ብቻ ነው ያለው። ከሰማይ ሆኖ ምድርን ይገዛል። ፈጣሪ እርሱ ነው፤ እርሱ የሰማይ አምላክ ነው። የሰው አማልክት ጸኅዎች ናቸው፤ ሰማያዊው አምላክ እጅግ ብርቱ ነው። ምድረውን አማልክት ሕልሙን መገለጽ ባይቻሉም ሰማያዊው አምላክ ሊገልጸው ይችላል።

ዳንኤል የጸሎቱን መልስ ካገኘ በኋላ ለእነዚህ ብሔር የምስጋና መዝሙር አቀረበ። ዳንኤል የእነዚህ ብሔርን ስም ከዘላለም እስከ ዘላለም አመሰግነ። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሰዎች የእነዚህ ብሔርን ወይም የኢየሱስን ስም ሲያመሰግኑ ስሙን ማምለካቸው አይደለም። «ኢየሱስ» ወይም «እንደተቆጣጠረ» የሚለው ቃል ብቻ ምንም የተለየ ኃይል የለውም። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ እንደተቆጣጠረ ወይም ስለ ኢየሱስ ስም ሲናገር የእነዚህ ብሔርን ወይም የኢየሱስን ባሕርይ መገለጽ ነው። ስለዚህም ዳንኤል የእንደተቆጣጠረን ስም ሲያመሰግን:- ፍቅሩንና ምሕረቱንና ኃይሉን እንዲሁም ጠቅላላ ባሕርዩን ማመስገን እንዲሆን መታወቅ አለበት።

- 22ኛ ጥያቄ:- ሀ/ በኢየሱስ ስም ስንጸልይ ምን ማለታችን ነው?
ለ/ ለምን በስሙ እንጸልያለን?
ሐ/ ብዙ ጊዜ ክርስቲያኖች ጸሎታቸውን በኢየሱስ ስም ሲጸልዩ ሳያስቡበት አስቦውበት ነውን?

በኢየሱስ ስም ስንጸልይ:- በኃይሉ በሥልጣኑና በእንደተቆጣጠረ ልጁነቱ መጸለያችን ነው። በኢየሱስ ስም ስንጸልይ ጸሎታችን ሁሉ የተመሠረተው በእኛ ሥልጣን ወይም ኃይል እንዳልሆነ ያሳያል። እንዲያውም ለእንደተቆጣጠረ ስንጸልይ ምልጃችንን ወደ እርሱ የማቅረቡን ሥልጣን ማግኘታችንና መልስ መጠበቃችን በሁለት ምክንያት ነው። የመጀመሪያው:- ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ በፈጸመልን ሥረ ምክንያት ነው። ኢየሱስ ለኃጢአታችን በመስቀል ላይ ሞተ፤ በእንደተቆጣጠረ ፊትም ጸድቃን አደረገን። በኢየሱስ

ክርስቶስ ባለን እምነት ምክንያት በእግዚአብሔር ፊት ንጹሐን ስለሆንን ለመጸለይ እንቀላለን። በሁለተኛ ደረጃ፡- በኢየሱስ ክርስቶስ በማመናችን ወደ እግዚአብሔር የምንቀርብበትን ሥልጣን ሰጥቶናል። በኢየሱስ ስም መጸለይ ማለት ጸሎታችንን የምናቀርበው በእግዚአብሔር ረቃቅ መሆኑን ያሳያል ማለት ነው። ጸሎታችን መልስ የሚያገኘው እንደረሳችን ምኞት ሳይሆን እንደ እግዚአብሔር ረቃቅ ሲሆን ነው፤ (1ዮሐ. 5:14-15)። ጸሎታችን እንዲሰማልን ስንጸልይ ለእግዚአብሔር የሚታዘዝ ሕይወት ሊኖረን ይገባል፤ (1ዮሐ. 3:21-22)።

ዳንኤል እግዚአብሔርን ስለ ጥበቡና ስለ ኃይሉ ማመስገኑን ቀጠለ። በጥበቡ ለሰው የተሰጠውን ሁሉ ማወቅ ይቻላል። በኃይሉ ጊዜንና ዘመናትን፣ መንገዶችንና መሪዎቻቸውን ሁሉ መቆጣጠር ይቻላል። ይህም ባቢሎናውያን ወቅቶችን፣ ፀሐይን፣ ጨረቃን፣ ክዋክብትን ይቆጣጠራል ብለው ከሚያስተምሯቸው አማልክት ጋር ሲነፃፀር የተቃረነ ነው። እቅዱን ብለው ከሚያስተምሯቸው አማልክት ጋር ሲነፃፀር የተቃረነ ነው። እቅዱንና ማንነቱንና ለሰዎች የተሰጠውን ሁሉ ስለገለጠለት እግዚአብሔርን አመሰገነ። የናቡከደነፆርን ሕልም ለዳንኤል ገለጠለት። ለዚህም የሚያበቃ ጥበብና ኃይል ሰጠው።

ዳንኤል እግዚአብሔርን «የሰማይ አምላክ» ብቻ ሳይሆን «የአባቶቹ አምላክ» በማለትም ጠርቶታል። ይህንንም ሲናገር እግዚአብሔር በመሴቶ በኢየሱስ በሌሎችም እማካይነት ስላዳረገው ተአምረት በይሁዳ ምድር እያለ የተናገረውን ታሪክ እያሰበ እንዳሆነ ገልጾ ነው። ለእነርሱ ተአምር ያዳረገላቸው አምላክ፣ በእርሱም ሕይወት ተአምር መሥረት ጀምሯል።

ዛሬ እኛ የምናመልከው ዳንኤል ኢየሱስው የነበረውን አምላክ ነው። እርሱ እጅግ ጠቢብ ነው። ዛሬም ቢሆን እግዚአብሔር ዘመናትን፣ ጊዜያትን፣ ሕዝቦችንና ገዢዎቻቸውን ይቆጣጠራል። ዛሬም ቢሆን የተሰጠውን ለልጆቹ ይገልጻላቸዋል። እግዚአብሔር አይለወጥም። ቤተ ክርስቲያን ስትመሠረት በአባቶቻችን ዘመን ተአምረት ያዳረገው አምላክ ዛሬም ቢሆን ተአምር ይሠራል።

23ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔርን ስለ ማንነቱ አመስግነው። እግዚአብሔርን እንድታመስግኑ የሚያደርጉህን ባሕርይቱን እስብ። ስለዚህም እግዚአብሔርን አመስግነው።

አረተኛ ቀን፡-

የዚህን ሳምንት ትምህርት ክልስ፤ የውይይቱን ጥያቄዎች እንዳገና ተመልከት።

አምስተኛ ቀን፡-

የሳምንቱ ስብሰባ

1. የሳምንቱ የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ትምህርቱን ክልስ
4. የውይይት ጊዜ

- ሀ. 1/ የተለያዩ የጸሎት ዓይነቶችን ገለጽ። ኢፈ.6:18፤ ፈልጽ.4:6፤ 1ጢዋ.2:1 ተመልከት።
- 2/ አብዛኛውን ጊዜ ሰዎች የሚጸልዩት የትኛውን የጸሎት ዓይነት ነው?
- 3/ እግዚአብሔርን ስለምናመስግንበት ባሕርይት ገለጽ።
- 4/ ስለምትጸልዩባቸው የተለያዩ ነገሮች ገለጽ።
- 5/ እንተ አብዛኛውን ጊዜ የምትጸልዩ የትኛውን የጸሎት ዓይነት ነው?
- 6/ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ስትጸልይ የምትጠቀሙ የትኛውን የጸሎት ዓይነት ነው?

- ለ. 1/ ሰዎች ለቸገረችን መፍትሔ ይሰጡናል ብለው ስለሚገምቷቸው ሰዎች ገለጽ።
- 2/ በቸገረቸው የሚረዷቸው ምን ዓይነት ሰዎች ናቸው?
- 3/ ክርስቲያን ለእነዚህ ቸገሮች መፍትሔ ሊሰጥ ይቻላልን?
- 4/ እንዴት?
- 5/ መጽሐፍ ቅዱስ መልስ የሚሰጥባቸው የሰዎች ውስጣዊ ቸገሮች ምን ምንድናቸው?

- ሐ. 1/ ዛሬም ቢሆን እግዚአብሔር በሕልምና በረዕይ ለሰዎች ይናገራልን?
- 2/ ከሆነ፡- ረዕዩ ከእግዚአብሔር መሆኑን እንዴት እናውቃለን?
- 3/ አተረጎሙ ተክክል መሆኑን እንዴት እናውቃለን?
- 4/ ረዕዩን የሚንረዳበት አንዳንድ መመዘኛዎች ምንድናቸው?
- 5/ እነዚህ ሕልሞች የእግዚአብሔርን ቃል ያህል አስፈላጊ ናቸውን?
- 6/ እምነታችንና ጽርጊታችን በሕልም ላይ ብቻ መመሥረት የሚያስከትለው ቸገር አለን?

5. ጸሎት